

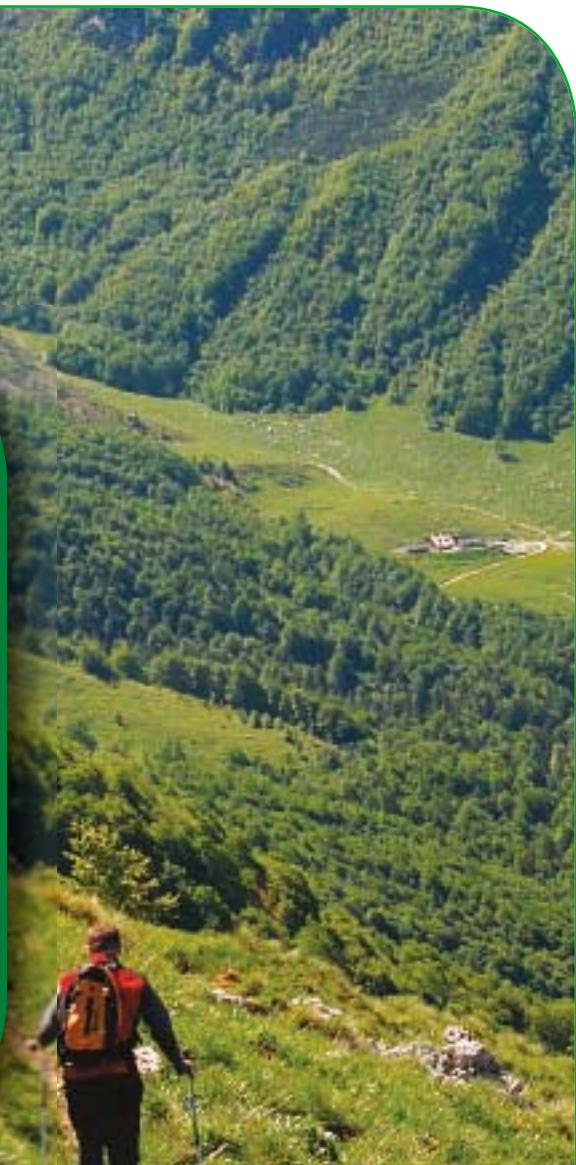

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

FRIULI
VENEZIA
GIULIA
Parchi e riserve naturali

Zavarovana naravna območja v Furlaniji Julijski krajini

Okrepčevalnica
(bar ali restavracija)

WC

Izposoja koles

Vodič

Električni priključek
za avtodom

Birdwatching

Parkirišče za avtodome

Jahanje

Okrepčevalnica
(klopi, piknik)

Šport (nogomet, tenis...)

Ognjišče
(prostor za žar)

Kamp

WC za invalide

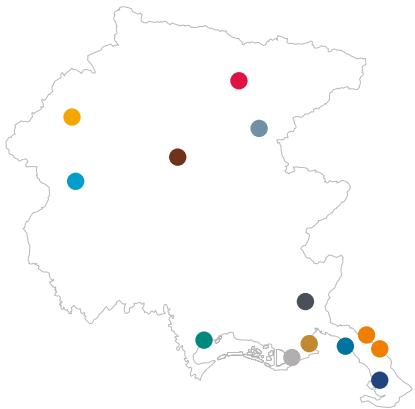

Otroško igrišče

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

**Glavna direkcija za infrastrukture, mobilnost,
prostorsko načrtovanje, javna dela, gradbena dela**
Služba za varstvo pokrajine in biotske raznovrstnosti
Sedež - via Sabbadini, 31 - 33100 Udine
T. (+39) 0432 555592
F. (+39) 0432 555144
Pec territorio@certregione.fvg.it

Zavarovana naravna območja v Furlaniji Julijski krajini

Dva naravna parka, petnajst rezervatov, več kot trideset biotopov in šestinestdeset območij Natura 2000; to so številke, s katerimi Deželna uprava varuje in promovira svoja naravna bogastva, ki segajo od vrha gore Monte Coglians pa vse do morskega dna pod gradom Miramar. Ohranjati te čudovite kraje pomeni raziskovati, upravljati in promovirati njihovo naravno lepoto ter omogočiti njihov obisk kot trenutek za sprostitev, pa tudi za spoznavanje sveta, o katerem še vedno ne vemo veliko in ki nas lahko mnogo nauči.

Ti kraji nosijo v sebi velik turistični potencial, saj združujejo neposredni stik z naravo z raziskovanjem naših tradicij in bogate izbire lokalnih jedi, znanih po odličnosti in edinstvenosti.

S pomočjo vodiča bo odkrivanje teh zakladov narave še enostavnejše, saj nas s pomočjo osnovnih informacij kot nekakšna vozovnica popelje na potovanje v kraje, ki jih lahko vsak posameznik doživlja in raziskuje po svoje: od informacij o naravi pa tudi o preteklosti ozemlja, ki jih nudijo centri za obiskovalce, do zahtevnejših planinskih poti v popolni divjini in spoštljivega stika z najredkejšimi in skrivnostnimi naravnimi vrstami.

Vodič bo v pomoč pri odkrivanju neverjetne naravne raznolikosti Furlanije Julijske krajine, hkrati pa predstavlja tudi svojevrstno zahvalo vsem tistim, ki si prizadevajo za vizijo razvoja na teh območjih, ki so resda včasih precej zahtevna, a v sebi združujejo nekatere najlepših značilnosti naše dežele: neokrnjeno naravo, bogastvo pokrajine in edinstvenih kultur, v katerih so ljudje še vedno tesno povezani s svojimi kraji.

Mariagrazia Santoro

Odbornik za infrastrukture,
mobilnost, prostorsko načrtovanje,
javna dela in gradbeništvo

Sergio Bolzonello

Odbornik za proizvodne dejavnosti
kooperacijo in turizem

Sistem deželnih zavarovanih naravnih območij je razčlenjen v dve osnovni skupini: prva vključuje naravne parke, rezervate in biotope, predvidene z deželnim zakonom št. 42 iz leta 1996, druga pa območja Natura 2000, ki se delijo na območja, pomembna za Skupnost (SIC) in posebna ohranitvena območja (ZSC), v skladu z evropsko direktivo 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov, ter posebna varstvena območja (ZPS), ki jih predvideva evropska direktiva 2009/147/ES o pticah.

Mreža naravnih parkov in rezervatov stremi k doseganju dvojnega namena: varstvo narave in biotske raznovrstnosti in promocija ozemlja na inovativen in trajnosten način. V tej vlogi so Parki in Rezervati v teku let postali referenčne točke za pobude in dejavnosti, namenjene ohranjanju in krepitevi lokalnega razvoja v veliko širšem kontekstu zavarovanega območja. Omeniti velja tudi naravne biotope, majhne zaklade naravne raznolikosti, s katerimi večinoma upravlja deželna uprava; gre za preprost in učinkovit način, kako ohraniti elemente z izrazito naravno vrednostjo tudi v močno spremenjenem okolju.

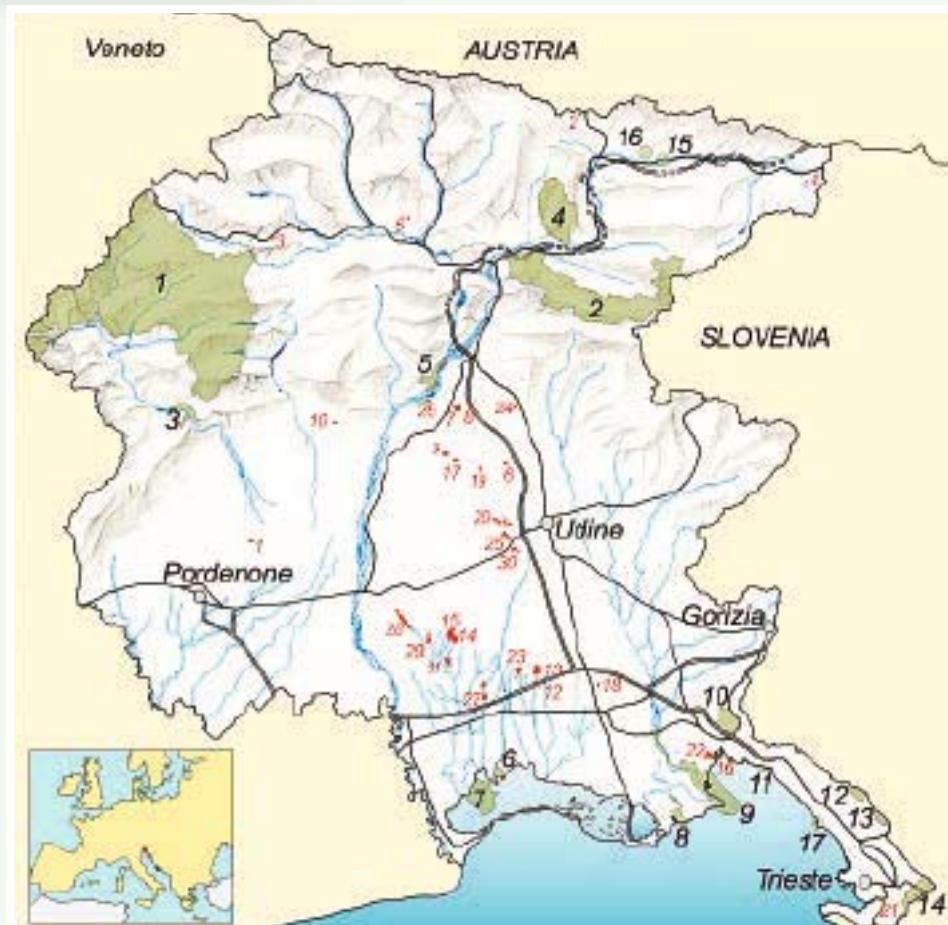
Mrežo Natura 2000 sestavlja 27.000 območij v Evropski skupnosti, od tega jih je 63 v Furlaniji Julijski krajini, ki se jih je zavarovalo z namenom, ohraniti biotopsko raznovrstnost v evropskem merilu. Posebna ohranitvena okolja so območja, ustanovljena z namenom, ohraniti ali obnoviti naravne ali delno spremenjene habitate ter posebej zanimive, redke in raljive rastlinske in živalske vrste. V prvi fazi se določijo območja, ki so pomembna za Skupnost (SIC); ko se sprejmejo specifični ukrepi za njihovo varstvo in zaščito, se jim dodeli oznaka Posebna ohranitvena okolja. Posebna ohranitvena okolja so območja, ustanovljena posebej za zaščito prostoživečih ptic. S tem v zvezi so zlasti pomembna počivališča, prezimovališča, gnezdišča in migracijski prehodi.

Ob obisku teh naravnih območij, ki obsegajo 19% deželnega ozemlja, se seznanimo in začnemo ceniti raznolikost živega sveta in pokrajine v njih. Ne smemo pozabiti, da gre za maloštevilna območja, na katerih živijo zelo redke živalske vrste. Obiskovalci se morajo torej obnašati tako, da v ničemer ne bodo motili avtohtonega živila ali poškodovali občutljivega naravnega ravnovesja v parku.

V prepričanju, da je znanje temelj varstva, se je dežela Furlanija Julijska krajina pridružila pobudi italijanskega Ministrstva za okolje in za varstvo ozemlja in morja, in bo sredstva, namenjena spodbujanju trajnostnega turizma kot del nacionalne strategije za ohranjanje biotske raznovrstnosti, uporabila za distribucijo tega vodiča v mreži zavarovanih naravnih okolij, s čimer bo prispevala k seznanjanju z bogastvom biotske raznovrstnosti v Furlaniji Julijski krajini.

Služba za varstvo pokrajine in biotske raznovrstnosti

Parki in rezervati

Seznam območij

DEŽELNI NARAVNI PARKI (črne številke na zemljevidu)

1. Furlanski Dolomiti
2. Julijske Predalpe

DEŽELNI NARAVNI REZERVATI

3. Soteska reke Cellina
4. Dolina Val Alba
5. Jezero Cornino
6. Dolina Canal Novo
7. Izliv reke Stella
8. Dolina Cavanata
9. Izliv reke Soče
10. Doberdobsko in Prelosno jezero
11. Devinske stene
12. Volnik
13. Medvedjak
14. Dolina Glinščice

DRŽAVNI NARAVNI REZERVATI

15. Cucco
16. Rio Bianco

ZAŠČITENO MORSKO OBMOČJE

17. Miramar

Naravni parki in naravni rezervati so območja, v katerih so prisotni nedotaknjeni habitati in ekosistemi, ali taki, ki jih je človek le malo spremenjal, in imajo torej posebne fizične, biološke, pa tudi zgodovinsko-kultурne značilnosti. Takšna območja se zaščitijo z namenom, ohraniti obstoj spontanih rastlinskih in živalskih vrst ter naravno okolje.

V čem se razlikujeta naravni park in naravni rezervat?

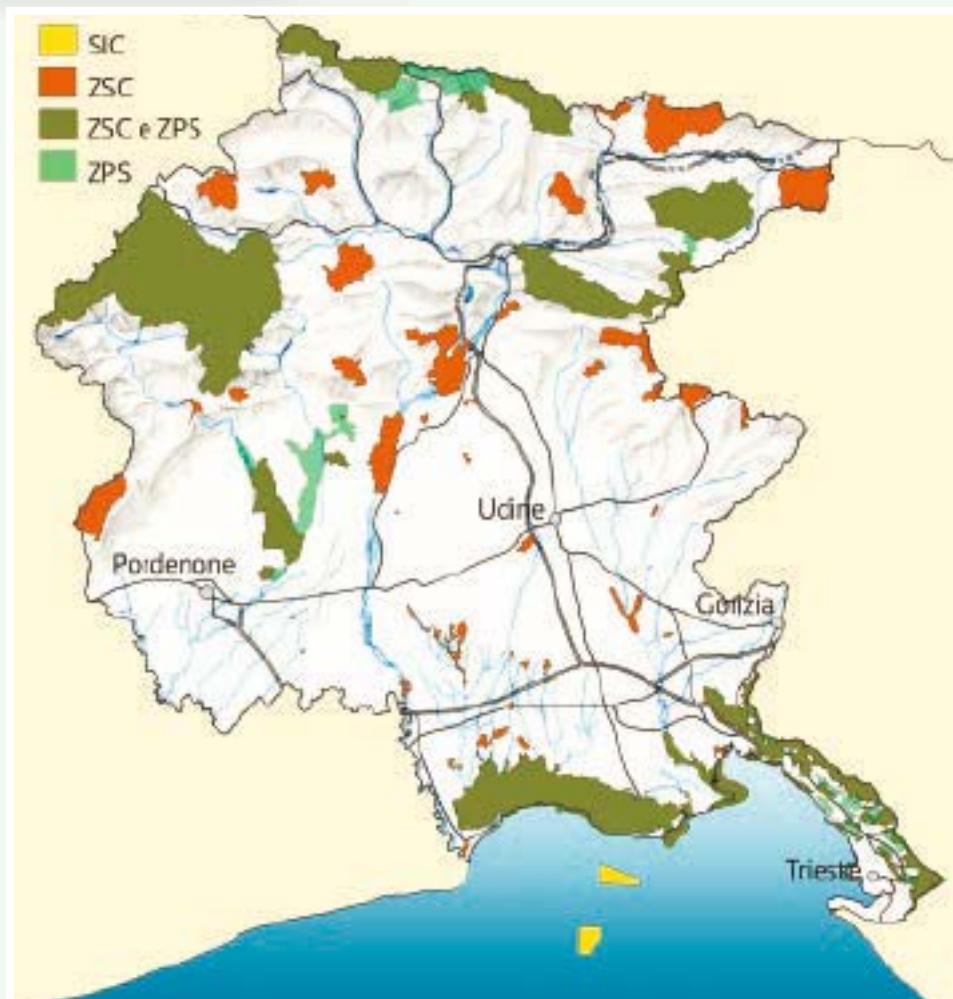
Parki so obsežnejši, z njimi pa upravlja javni zavod za park, ki je pri svojem delu precej samostojen; v njih pogosteje naletimo na kmetijske, turistične in lokalno razvojne dejavnosti. Eden od namenov naravnih parkov je namreč prav spodbujati ohranjanje narave in zagotavljati oblike trajnostnega razvoja v parku in na okoliških območjih. V naravnih **rezervatih** je glavni cilj ohranjanje in varstvo narave. A tudi naravni rezervati prispevajo k trajnostnemu razvoju ozemlja, saj na primer pritegnejo veliko število obiskovalcev.

Naravni **biotopi** so majhna območja, na katerih se ohranjajo habitati in redke vrste, ki jim grozi izumrtje; ta območja zato zahtevajo posebno učinkovito varstvo in neposredno upravljanje, ki ga zagotavljajo občinske uprave. V Furlaniji Julijski krajini je 30 tovrstnih območij.

DEŽELNI NARAVNI BIOTOPI (rdeče številke na zemljevidu)

1. Travišča S. Quirino
2. Šotišče na Mokrinah - Pramollo
3. Mokrišče Cima Corso
4. Šotišče Schichizza
5. Šotišče Curiedi
6. Šotišče Lazzacco
7. Šotišče Casasola
8. Mokrišče Fontana Abisso
9. Travniki Col S. Floreano
10. Šotišče Sequals
11. Izviri Zarnicco
12. Močvirje Fraghis
13. Močvirja del Corno
14. Izviri Flambro
15. Izviri Virco
16. Močvirje ob reki Cavana
17. Mokrišče Quadris
18. Šotišče Groi
19. Šotišče Borgo Pegoraro
20. Travniki na planoti Piana di Bertrando
21. Jezerca pri Orehu
22. Izviri Schiavetti
23. Šotišče Selvote
24. Šotišče Cichinot
25. Travniki Lavia
26. Acqua Caduta
27. Selvuccis in Prat dal Top
28. Izviri v Codroipu
29. Roggia Ribosa di Bertiolo in Lonca
30. Magredi v Škocjanu ob Soči

Mreža Natura 2000

SIC območja, pomembna za Skupnost, namenjena varstvu habitatov in rastlinskih in živalskih vrst, opredeljenih kot »pomembnih za Skupnost«. (italijanska oznaka SIC je prehodne narave, dokler se ne bodo opredelili varstveni ukrepi)

ZSC posebno ohranitveno okolje za zaščito habitatov in rastlinskih in živalskih vrst, opredeljenih kot »pomembnih za Skupnost« (opredeli jih italijansko Ministrstvo za okolje po potrditvi ukrepov za varstvo)

ZPS posebno varstveno območje, namenjeno varstvu ptic in njihovega naravnega okolja

Seznam območij

- 1 ZSC in ZSP Furlanski Dolomiti
- 2 ZSC Dolina Colvera di Jof
- 3 ZSC Gora Monte Chiarlec in soteska hudournika Cosa
- 4 ZSC Soteska reke Cellina
- 5 a ZSC Šotišče Sequals
- 5 b ZSC Magredi v Taurianu
- 5 c ZSC Magredi v Cellini
- 5 d ZSC Izviri pri Vinchiaruzzu
- 5 e ZPS Magredi pri Pordenonu
- 6 ZSC Kraški gozd Cansiglio
- 7 ZSC Struga reke Tilment
- 8 ZSC Gozd Marzinis
- 9 ZSC Gozd Torrate
- 10 a ZSC Gorska skupina Coglians
- 10 b ZSC Gora Monte Dimon in gora Monte Paularo
- 10 c ZSC Creta di Aip in Sella di Lanza
- 10d ZPS Karnijske Alpe
- 11 ZSC Gora Monte Auernig in gora Monte Corona
- 12 ZSC Pobočja ob reki Rio Bianco in Malborghetto
- 13 ZSC Belopeška jezera
- 14 ZSC Gori Riviera in Clapsavon
- 15 ZSC Col Gentile
- 16 ZSC Zuc dal Bor
- 17 a ZSC Jof di Montasio in Jof Fuart
- 17 b ZSC Zahodne Julisce Predalpe
- 17 c ZPS Julisce Alpe
- 18 ZSC Gori Verzegnis e Valcalda
- 19 ZSC Jezero Minisini in Rivoli Bianchi
- 20 ZSC Potok Lerada
- 21 ZSC Dolina srednjega toka reke Tilmenta
- 22 ZSC Soteska potoka Cornappo
- 23 ZSC Rio Bianco di Taipana in gora Gran Monte
- 24 ZSC Soteska potoka Pradolino in gora Monte Mia
- 25 ZSC Gora Matajur
- 26 ZSC Jezero Ragogna
- 27 ZSC Šotišče Casasola in Andreuzza
- 28 ZSC Šotišče Quadri di Fagagna
- 29 ZSC Magredi v kraju Campoformido
- 30 ZSC Magredi v kraju Coz
- 31 ZSC Magredi v kraju Firmano
- 32 ZSC Izviri reke Stella
- 33 ZSC Močvirje Moretto
- 34 ZSC Močvirje Selvate
- 35 ZSC Sotočje rek Ter in Nadiža
- 36 ZSC Gozd na poplavni ravni ob reki Torre
- 37 ZSC Močvirja v Gonarsu
- 38 ZSC Močvirja v Porpettu
- 39 ZSC Gozd Boscat
- 40 ZSC Gozdovi v Muzzani
- 41 ZSC Gozd v Sacilu
- 42 ZSC Rečni zavoji reke Stella
- 43 ZSC in ZPS Maranska in Gradeška laguna
- 44 ZSC Pineta v Lignanu
- 45 ZSC Močvirje v Prevalu
- 46 ZSC Gričevje Medea
- 47 ZSC in ZPS Izliv reke Soče - Isola della Cona
- 48 ZSC in ZPS v dolini Cavanata in Banco della Mula v Miljah
- 49 ZSC Mokrišče Cavana di Monfalcone/Tržič
- 50 ZSC Tržaški in goriški Kras in ZPS Kraška območja v Furlaniji Julijski krajini
- 51 SIC Zaščiteno morsko območje Miramar
- 52 SIC Trezze San Pietro e Bardelli
- 53 SIC Relikti Pozejdonije pri Gradežu

Deželni naravni park **FURLANSKI DOLOMITI**

Deželni naravni park Furlanski Dolomiti je bil ustanovljen leta 1996. Leži med pogorjem, ki se dviguje nad furlansko-beneško visoko planoto in obsega 36.950 hektarjev zaščitenega ozemlja med pokrajinama Pordenone in Udine/Videm. Gre za pravcati zemeljski raj za ljubitelje **naravoslovnega izletništva in trekkinga**, saj je preprezen z mrežo primernih sprehajalnih poti in posejan s številnimi planinskimi kočami in planšarijami. Celotno območje parka, ki je izjemno zanimivo iz geološkega, okoljskega, zgodovinskega in naravoslovnega vidika, daje vtis pravcate divjine.

Nekatere poti

Obiskovalci lahko enostavno poiščejo izletniške poti na različnih točkah v parku. Gotovo vas bo zanimal **Center za zdravljenje ranjenih ptic** v zaselku **Andreis**; ogledate si lahko ptičnice, v katerih začasno prebivajo ranjene, bolne ali obnemogle ptice roparice. Poleg njega lahko obiščete še Center za obiskovalce s stalno tematsko razstavo. V kraju **Forni di Sopra** je mogoče naleteti na zdravilna zelišča in tipično lokalno vegetacijo med hojo po zložni poti, imenovani "**Sentiero dei bambini**" (**otroška pot**), kjer si lahko ogledate botanični vrt in obiščete Center za obiskovalce, namenjen rastlinam. V kraju **Erto in Casso** se lahko seznanite s tragedijo umetnega jeza Vajont bodisi s hojo po tematskih poteh kot tudi z obiskom Centra za obiskovalce Erto, ki predstavlja najpomembnejši in najbolj celosten arhiv dokumentov o tem tragičnem dogodku. Ne pozabite obiskati še kraja **Poffabro** in njegovega starega jedra, ki velja za eno najlepših v Italiji.

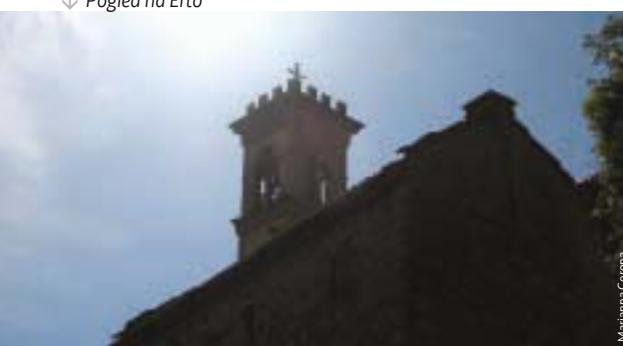
Informacije
 Upravni sedež:
 Via Roma - 33080 Cimolais (PN)
 tel. (+39) 0427 87333
 fax (+39) 0427 877900

→ Sedež in Center za obiskovalce
 → Center za obiskovalce
 → Informativne točke

↓ Pogled na Erto

Možnost nastanitve

Nastanitev v turističnih strukturah z različnimi oblikami nastanitve, kulturni in športni programi, poučne in izobraževalne dejavnosti se organizirajo v sodelovanju s Parkom.

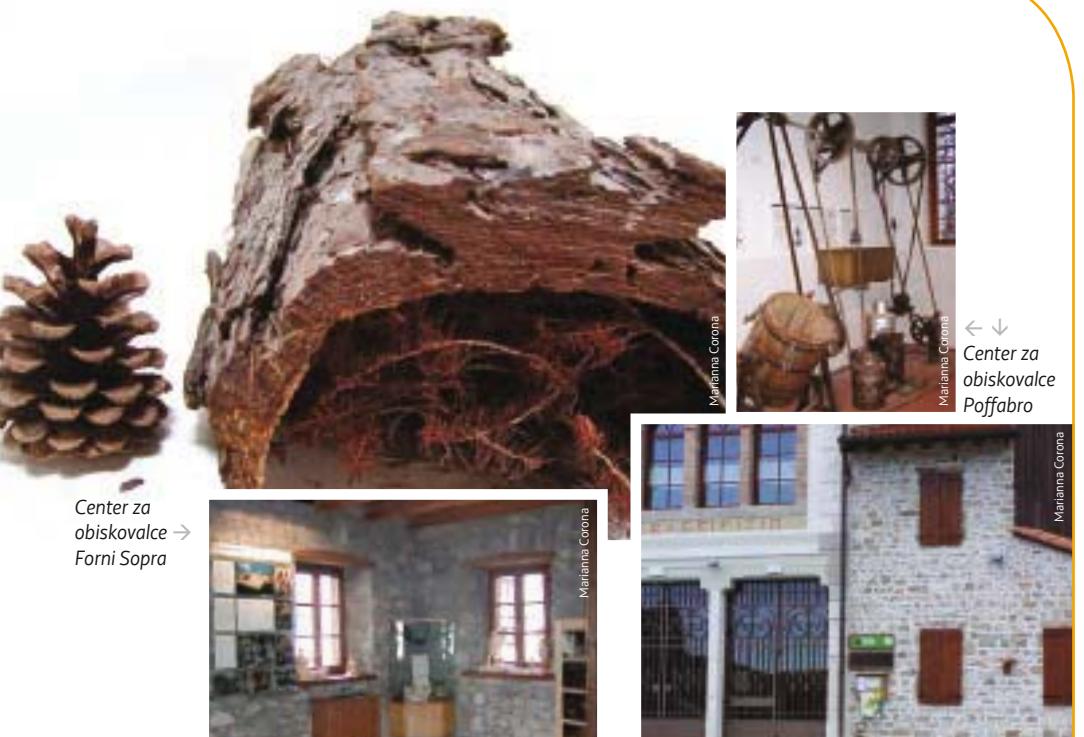
- Planinska koča PORDENONE
Val Cimoliana - tel. 0427.87300
  - Planinska koča PUSSA
Val Settimana - tel. 0427.87050
  - Planinska koča MANIAGO
Val Zemola - tel. 0427.879144
  - Planinska koča GIAF
Val di Giaf - tel. 0433.88002
  - Planinska koča FLAIBAN-PACHERINI
Val di Suola - tel. 0433.88555
  - Izletniška koča Cava Buscada
Val Zemola - tel. 320.0413665
  - Casera Mela
Val Zemola - tel. 333.7857908
  - Gostišče v Parku Andreis
tel. 0427.87333
  - Gostišče Mugolio a Cimolais
tel. 0427.87333
- Ostale informacije na spletni strani www.turismofvg.it

← Center za obiskovalce Forni Sotto
↓ Center za obiskovalce Andreis

← Navadni jetrnik

← ↓
Center za obiskovalce Poffabro

Centri za obiskovalce

Gostoljubnost Parka do obiskovalcev se kaže skozi vrsto Centrov za obiskovalce, ki nudijo informacije in koristne napotke za odkrivanje ozemlja in njegovih značilnosti in posebnosti.

- **Center za obiskovalce Andreis - Razstava "Svet ptic v parku"**

Brezplačen vstop med časom odprtja

- **Center za obiskovalce Cimolais - Razstava "Prostoživeče živali v parku"**

Prost vstop med časom odprtja

- **Park prostoživečih živali Pianpinedo v Cimolaisu**

Vstopnina

- **Center za obiskovalce Erto e Casso**

Razstavi "Vajont: podobe in spomini" in "Vajont: mesto v spominu"

Vstopnina

- **Center za obiskovalce Forni di Sopra - Razstava "Rastlinje v parku"**

Prost vstop med časom odprtja

- **Center za obiskovalce Forni di Sotto**

Razstava "Vrste gozdov v parku"

Prost vstop med časom odprtja

- **Center za obiskovalce Poffabro**

Razstavi "Sirarna v Poffabru" in "In Mont - planšarije v parku"

Vstopnina

- **Center za obiskovalce Tramonti di Sopra**

Razstava "Voda: narava, bogastvo, energija"

Prost vstop med časom odprtja

- **Informacijska točka pri jezu Diga del Vajont**

- **Center za obiskovalce Claut**

Razstava "Muzej klautanske hiše"

Prost vstop med časom odprtja

Za informacije o obdobjih in odpirlalnih časih si oglejte spletno stran parka

www.parcodolomitifriulane.it

www.parcoprealpigiulie.it
info@parcoprealpigiulie.it
facebook.com/parconaturale.prealpigiulie
www.youtube.com/channel/UCVHyh6OCxI5ToQSkIx7WMOW

Informacije
 Piazza Tiglio, 3
 33010 Prato di Resia (UD)
 tel. (+39) 0433 53534
 fax (+39) 0433 53129

Deželni naravni park JULIJSKE PREDALPE

Ko se pogled usmeri proti severovzhodu do furlanske nižine, naleti na **hribovje Muzci** in na veličasten obris gore **Kanin**. Prizor, ob katerem ti zastane dih, nas vabi, da odkrijemo ta svet čiste vode, slapov, podzemnih jam in kraškega skalovja, rastlinstva in živalstva, ki se lahko primerjajo z drugimi, bolj prepoznavnimi območji v alpskem pogorju.

To je svet Deželnega naravnega parka Julijskih Predalp: ustanovljen je bil leta 1996 in zajema okoli 100 kvadratnih kilometrov na ozemlju občin Kluže (Chiusaforte), Bardo (Lusevera), Mužac (Moggio Udinese), Rezija (Resia), Na Bili (Resutta) in Pušja Ves (Venzone).

Nekatere poti

Prepreden je s številnimi potmi, ki se vijejo po dolinah in prečkajo gore v parku. Več kot sto kilometrov poti, številni planinski domovi in pet centrov za obiskovalce nudijo vsem izletnikom možnost, spoznati in doživeti to zavarovano naravno območje.

Zlasti tematske poti omogočajo podrobno spoznavanje naravnih in kulturnih značilnosti ozemlja: **botanične tematske poti Bila Peč in Lopič (Monte Plauris)**, **geološka pot na Kanin**, **tematska pot v dolini Muzcev**, **Natura "Valle Musi"** ter **poučna pot do planšarije Malga Coot**.

Gibalno ovirane osebe ali osebe z okvaro vida se lahko z območjem seznanijo na "**Poti za vsakogar (Sentiero per tutti)**" na **planoti ciklam, Pian dei Ciclamini**.

Vključene občine
Pokrajina Videm:
 Chiusaforte, Lusevera, Moggio Udinese, Resia, Resutta, Venzone

Površina 9.404 ha

Možnost nastanitve

V centrih za obiskovalce na vasi Ravenna (Prato di Resia) in na planoti ciklam (Pian dei Ciclamini) v Bardu (Lusevera) sta vse leto odprti dve prijetni prenočišči.

V višjih legah ponudbo za izletnike in ljubitelje gora dopolnjujejo planinske koče, zavetšča, bivaki in turistične kmetije.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

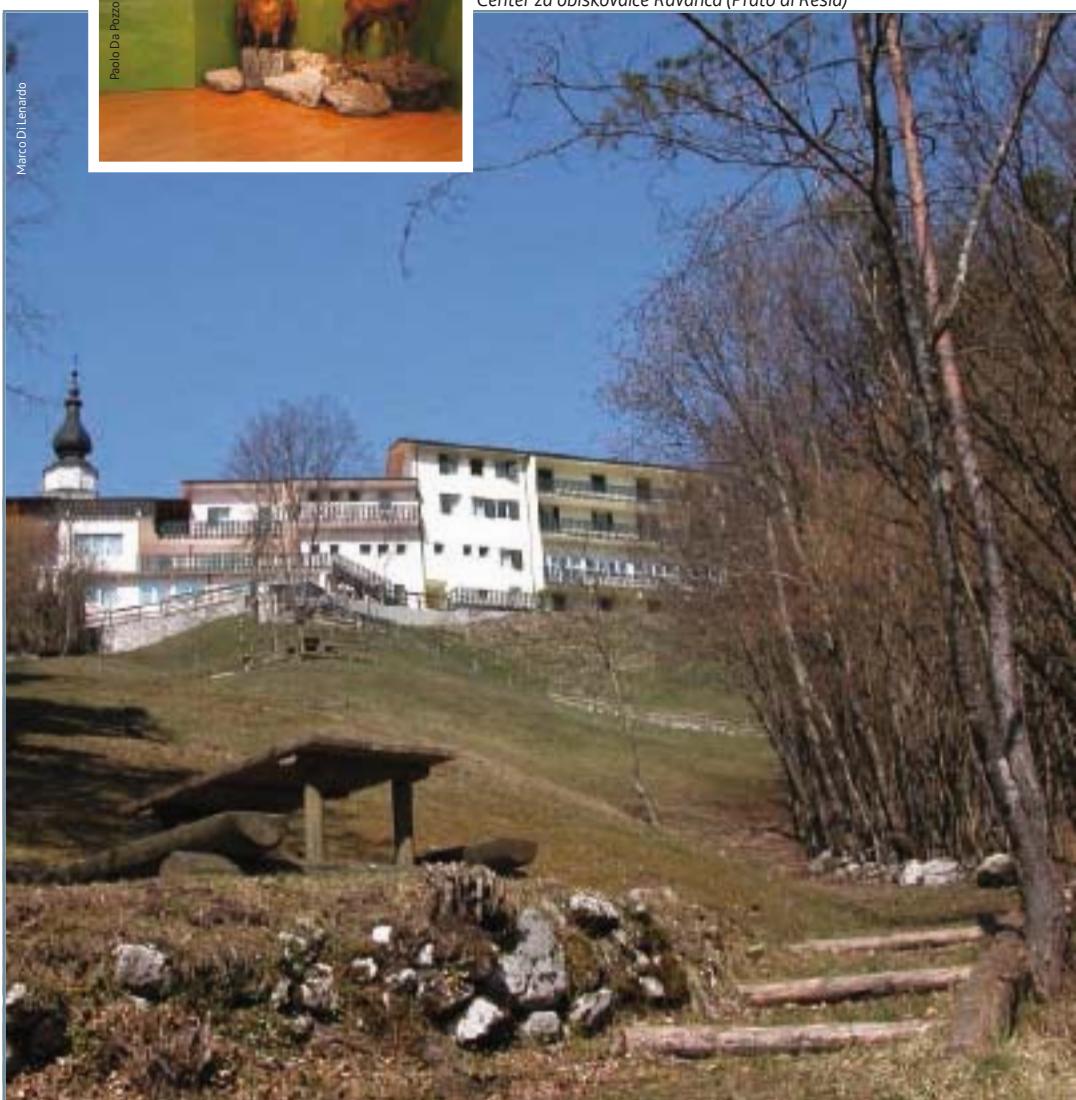

Elena Mattussi

→ ↓
Center za obiskovalce Ravanca (Prato di Resia)

Centri za obiskovalce

Zasnovani so kot začetek potovanja po varovanem območju. Vsak center predstavlja specifične značilnosti posameznih občin, različne, skupne posebnosti Parka pa njihovo ponudbo povezujejo v skladno celoto.

Center za obiskovalce Ravanca (Prato di Resia)

Za vse, ki želijo spoznati večplasten in čudovit svet Parka. Odprt je od torka do nedelje od 9. do 13. ure in od 14. do 17. ure, od marca do oktobra in med božičnimi prazniki.

Informativni center Planota ciklam - Bard (Lusevera)

Nahaja se v eni najbolj slikovitih furlanskih dolin, dolini Alta Val Torre, še posebej pa je primeren za gibalno ovirane osebe in osebe z okvaro vida. Odprt po predhodni najavi.

V njem je stalna zbirka "Gozdarstvo, človek, gospodarstvo v Furlaniji Julijski krajini".
V treh razstavnih prostorih palače Organi Martina v Pušji Vesi (Venzone) obiskovalci spoznajo zgodbo gozdov, gozdnih ekosistemov, živalstva in gospodarske rabe gozdov. Odprta je ob sobotah od 14. do 18. ure, v obdobju med majem in oktobrom pa tudi ob nedeljah od 14. do 18. ure, po predhodni rezervaciji.

→ "Sentiero per tutti"
Pot za vse v Bardu
(Lusevera)

Fabio Paolini

Foto archivio Parco

→ Turška lilja
↓ Razstava v kraju Sella Nevea

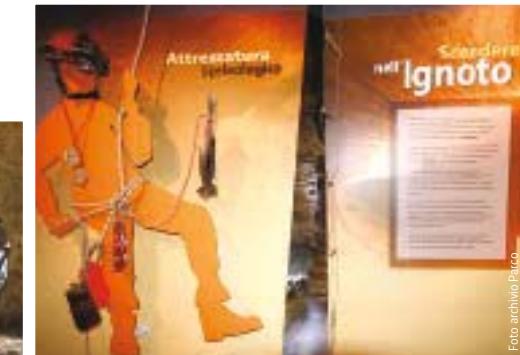

Foto archivio Parco

↑

Podzemna
ledenica na Bili
(Resiutta)

Foto archivio Parco

Foto archivio Parco

↑ Razstava rudniške dejavnosti na Bili (Resiutta)
↓ Detajl razstave v Pušji vesi (Venzone)

Razstava o rudarstvu v dolini Rio Resartico v Bili (Resiutta)

Priča o težkem delu rudarjev na pobočjih Lopiča (Monte Plauris). Odprt ob sobotah in nedeljah od 9. do 13. ure in od 14. do 17. ure, od aprila do oktobra.

Razstava o jamarstvu in kraških pojavih Kanina Sella Nevea - Chiusaforte

Razstava je namenjena enemu najbolj priljubljenih ciljev jamarjev zaradi podzemnih jam in kraških pojavov. Odprta je v poletnem času po predhodni rezervaciji.

Podzemna ledenica na Bili (Resiutta)

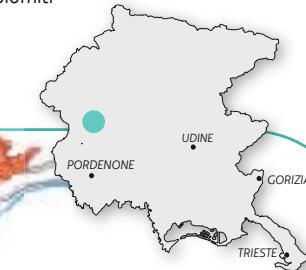
Izkopali so jo v 19. stoletju, da so v njej s pomočjo hladne vode iz hudournika Rezija hladili v Bili izdelano pivo. Danes sodobno zasnovana razstava prikazuje zgodovino ledenice in pipovarne piva Dormisch, pa tudi informacije o značilnostih ozemlja in o nekaterih živalskih vrstah, ki živijo v kraških jamah. Odprt ob sobotah in nedeljah od 9. do 13. ure in od 14. do 17. ure, od aprila do oktobra.

Za informacije o obdobjih in odpirlnih časih si oglejte spletno stran parka
www.parcoprealpigiulie.it

Informacije
 Skrbnik:
 Zavod deželnega naravnega parka Furlanski Dolomiti
 Upravni sedež:
 Via Roma - 33080 Cimolais (PN)
 tel. (+39) 0427 87333 - fax (+39) 0427 877900

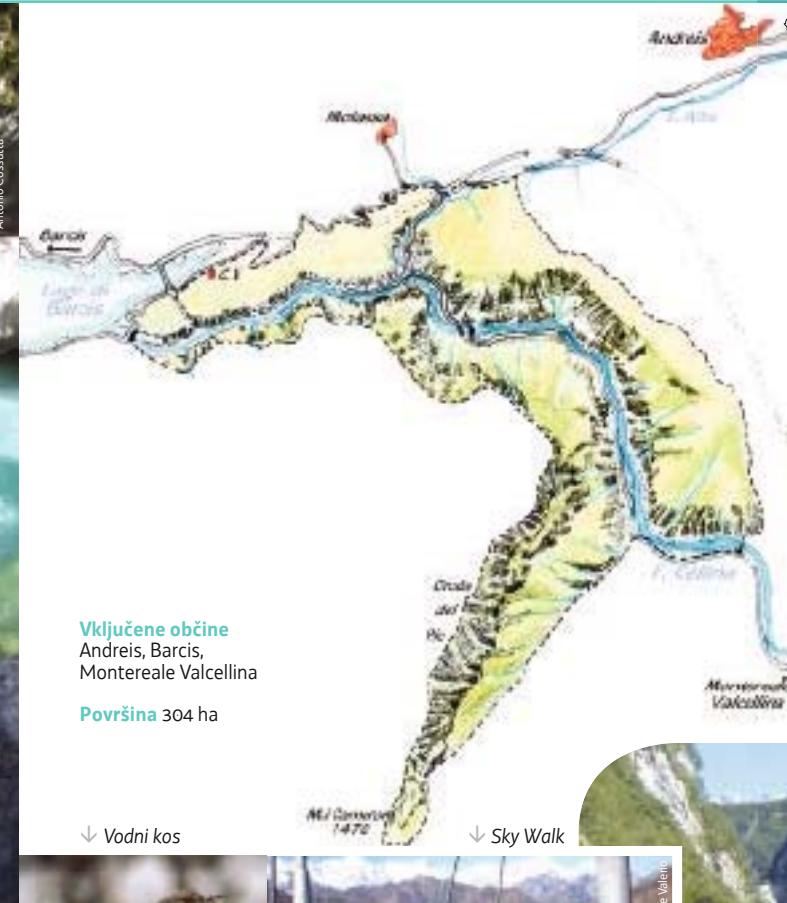
Deželni naravni rezervat soteska **REKE CELLINA**

Naravni rezervat soteska reke Cellina je v upravi Naravnega parka Furlanski Dolomiti. Obsega najbolj značilen del **globoke soteske**, ki jo je izdolbel hudournik med naselji Andreis, Barcis in Montereale Valcellina v pokrajini Pordenone. Njena oblika je značilna za velik kanjon, največji na deželnem ozemlju, prav gotovo pa eden najbolj spektakularnih v Italiji, z navpičnimi stenami in dobro vidnimi znaki erozije. Gre za pravcati "sistem" ozkih grl, skozi katere se prebijajo hudourniki Alba, Molassa in Cellina.

Nekatere poti

V rezervatu so se izdelale **učne in izletniške poti** z razglednimi točkami, od koder je mogoče občudovati sotesko. Ena od njih je dobila povsem primerno ime **Sky Walk**, saj gre za brv, ki vodi tik ob prepadni steni, kjer obiskovalcem med občudovanjem pokrajine zastane dih zaradi globine pod njimi. Dve glavni poti nudita priložnost prijetnega sprehoda po naravi, med katerim se lahko na zabaven način naučite kaj novega.

Vključene občine
 Andreis, Barcis,
 Montereale Valcellina

Površina 304 ha

↓ Vodni kos

↓ Sky Walk

Možnost nastanitve

Nastanitev v turističnih strukturah z različnimi oblikami nastanitve, kulturni in športni programi, poučne in izobraževalne dejavnosti se organizirajo v sodelovanju s Parkom. Gostisce Parco ad Andreis tel. 0427.87333

Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

Centri za obiskovalce

Center za obiskovalce Naravnega rezervata se nahaja v naselju **Barcis** na lokaciji Ponte Antoi. Center izkorišča sinergijo med naravnim okoljem in novimi tehnologijami; v njem je namreč na ogled tematska razstava odprta 23. junija 2007, multimedija postaja z interaktivnim CD-ROMom in postaja za projekcijo dokumentarnega filma o rezervatu.

Stara cesta v Valcellini

Po stari cesti v Valcellini se lahko odpravite v poletnem času, peš ali s kolesom. Za dostop je potrebno plačati vstopnino. Na voljo je tudi prevoz z vlakcem.

Za informacije o obdobjih in odpiralnih časih
 si oglejte spletno stran parka www.parcodolomitifriulane.it

RISERVA
NATURALE
VAL ALBA

www.parks.it/riserva.val.alba
www.parcoprealpigiulie.it
info@parcoprealpigiulie.it
proloco@moggioudinese.info

Deželni naravni rezervat doline **VAL ALBA**

Rio Fonderiis →

Deželni naravni rezervat doline Val Alba, ustanovljen leta 2006, leži v vzhodnem delu južnih Karnijskih Alp, na meji z Julijskimi Alpami in Predalpami. Obsega skoraj 3.000 hektarjev v občini Moggio Udinese.

To območje, izbrano zaradi zanimivih naravnih in zgodovinsko-kulturnih posebnosti, zajema ozemlje dveh porečij, ki ga prečkata rečna tokova **rio Alba** in **rio Simon**, kotlino Vuâlt, goro Pisimonì in vključuje "Območje, pomembno za Skupnost Çuc dal Bôr".

Nekatere poti

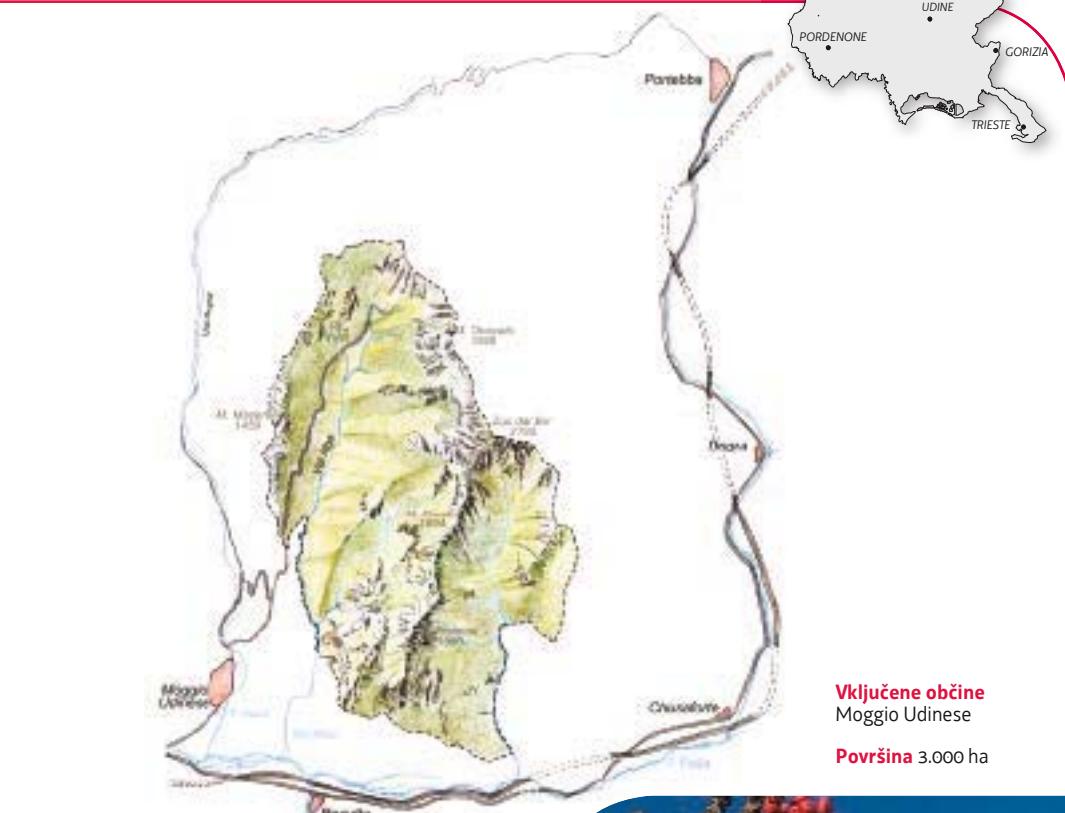
Številne so poti in "mulatjere" (steze, po katerih so mule nosile tovore), ki prečkajo dolino. Tu lahko bodisi utrjeni in izkušeni pohodniki kot tudi družine z otroki uživajo v čarih gora. Tako se lahko na primer zlagoma sprehodite do planinskega doma **Planinska koča Vuâlt** in istoimenske gozdne kotline, po poti pa lahko naredite tudi ovinek do **koče Bianchi**, do **izvirov hudournika Alba** ali do **ruševin vojaške koče**. Bolj izkušeni imajo na voljo številne možnosti: gotovo bodo navdušeni nad vzponom na goro Crostis ali goro Çuc dal Bôr.

Tu so še poti z zgodovinskimi obeležjem, ki pričajo o prisotnosti človeka in o njegovih dejavnostih, ter poti, ki nudijo možnost obiska kompleksa vojaških objektov, zgrajenih v času prve svetovne vojne.

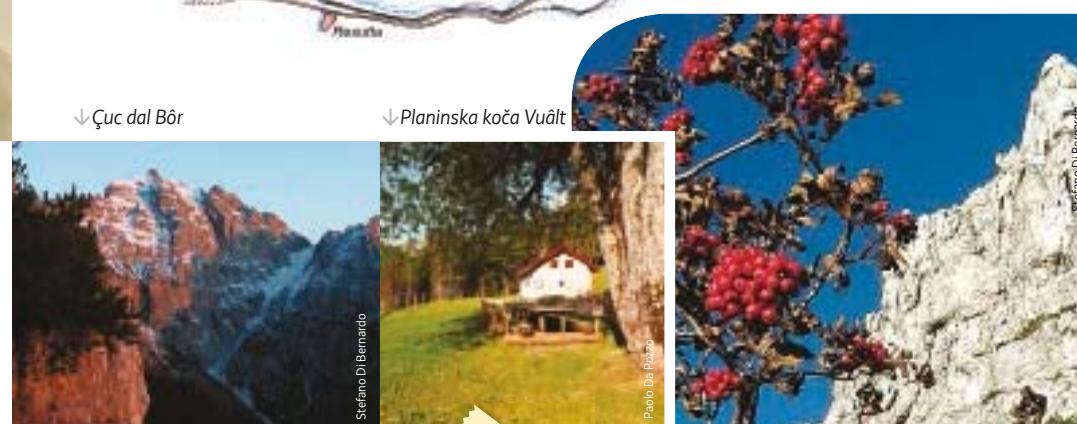
Informacije

Zavod deželnega naravnega parka Julisce Predalpe
 Piazza del Tiglio, 3 - 33010 Prato di Resia (UD)
 tel. (+39) 0433 53534
 Turistična pisarna IAT - Pro Loco Moggièse -
 Piazza Pertini, 5 33015 Moggiò Udinese (UD)
 tel. (+39) 0433 51514

Vključene občine
Moggio Udinese

Površina 3.000 ha

Možnost nastanitve

Planinski domovi in koče nudijo odlično izhodišče za izlete. Odprti so celo leto, kot na primer planinski dom Vuâlt, zgrajen na ruševinah nekdanje sirarne, koča G. Bianchi, kjer se lahko ustavite med prečkanjem gorske skupine Çuc dal Bôr, ter Cjasut dal Scîor, bivša vojaška koča, ki so jo pred kratkim prenovili.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

Jerebika ↑

Navdušenci za rafting bodo tu našli idealno priložnost za adrenalinske spuste po naravnih brzicah hudournikov Alba in Simon.

Centri za obiskovalce

Informativna točka se nahaja v bivšem vrtcu v zaselku Dordolla, kjer je tudi eden glavnih vstopov v bližnji naravni rezervat. Glavna tematika, ki je tu prikazana na tematskih panojih in v projekciji informativno-poučnih filmov, govori o gozdovih in lesu (gospodarska raba gozdov, pridobivanje smole, splavarjenje v dolini Val Alba itd.). Odprt po predhodni najavi.

Deželni naravni rezervat JEZERA CORNINO

Rezervat leži na meji med furlansko ravnico in vznožjem Alp. Po njej se po široki strugi vije reka Tilment, obkrožajo pa jo skalnate stene iz apnanca in naplavinska melišča. Glavna zanimivost rezervata je jezero, ki slovi po kristalno čisti vodi v čudovitih smaragdnih odtenkih.

Morfološke in klimatske značilnosti rezervata so ugodne za razvoj zelo zanimivih rastlinskih in živalskih združb, kot je hrast na skalnatih pobočjih in **bogat in raznolik živalski svet**. Na območju živijo številne vrste ptic roparic, zaradi posebnega projekta zaščite pa se je tu naselila tudi kolonija **jastrebov**.

V rezervat so v osemdesetih letih naselili primerke beloglavega jastreba (*Gyps fulvus*); ta vrsta jastrebov ima razpon kril skoraj tri metre in tehta 8-10 Kg. Več primerkov so spustili na prosto, kjer so se začeli razmnoževati na bližnjih pečinah. Kolonija danes šteje 130-240 ptic in je razširjena v dobrem delu vzhodnih Alp, pridružujejo pa se ji tudi številni jastrebi iz drugih delov Evrope, zlasti pa iz Hrvaške. Projekt vključuje številne raziskovalne in osveščevalne pobude, prav njemu pa gre zahvala, da lahko občudujemo te veličastne ptice na enem redkih področij Srednje Evrope, kjer so še vedno prisotne.

Nekatere poti

Na izlet po rezervatu in bližnji okolici se lahko odpravite po številnih označenih poteh. Med vožnjo s čolnom lahko poleg prelepega razgleda in živahnega sveta ptic občudujete.

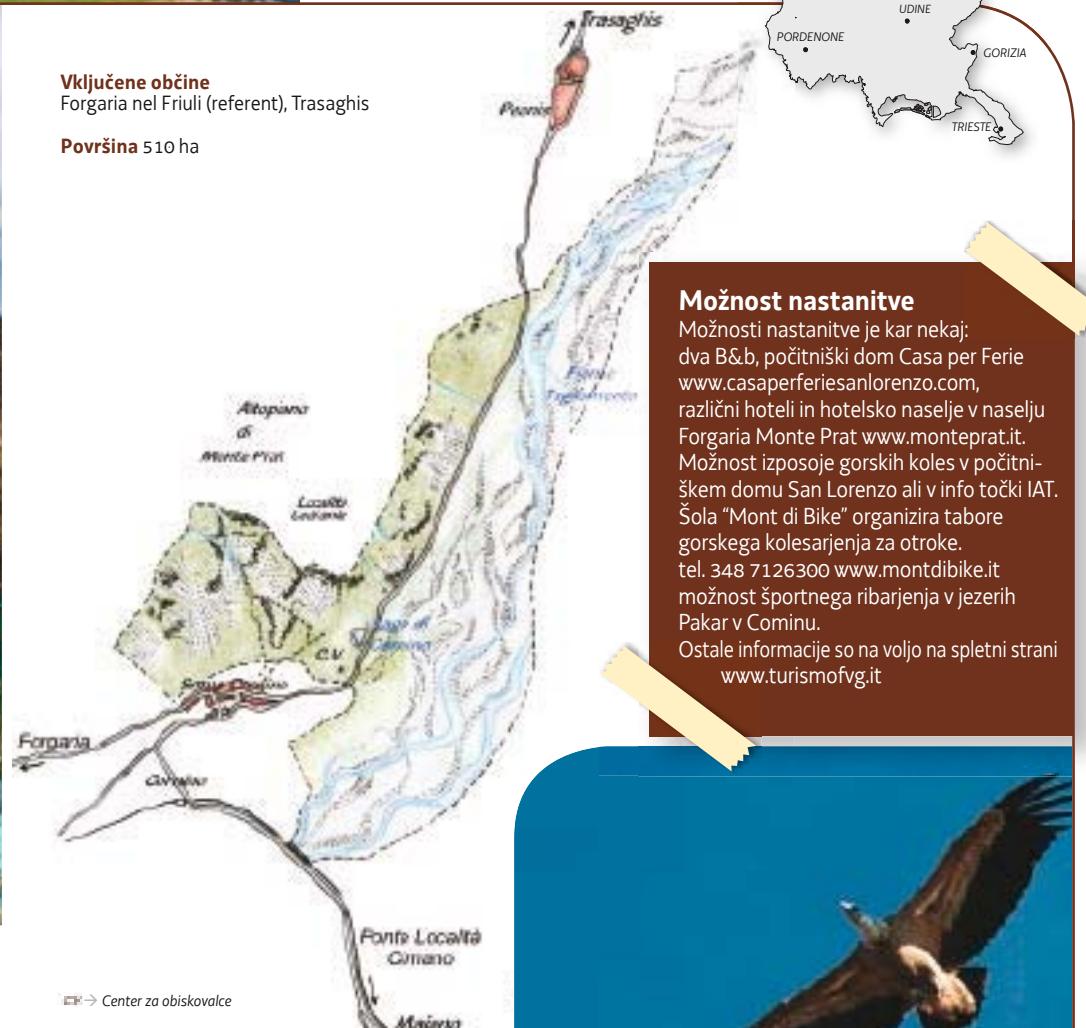
Informacije

Center za obiskovalce "Progetto Grifone"
 Via Sompcornino n. 81 - 33030 Forgaria nel Friuli (UD)
 tel./fax (+39) 0427 808526
 Občina Forgaria
 tel. (+39) 0427 808042 - fax (+39) 0427 808136
 INFO TOČKA IAT tel. 0427 809091 fax 0427 809610
 email info@monteprat.it

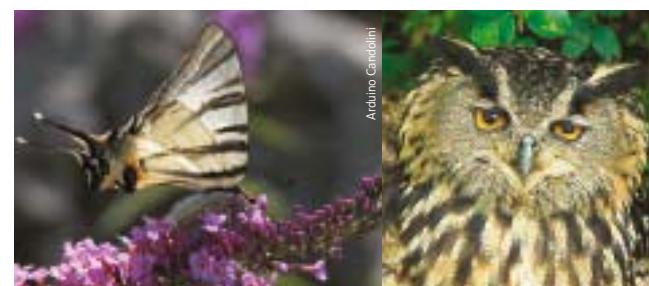
Vključene občine
 Forgaria nel Friuli (referent), Trasaghis

Površina 510 ha

Možnost nastanitve

Možnosti nastanitve je kar nekaj: dva B&b, počitniški dom Casa per Ferie www.casaperferiesanlorenzo.com, različni hoteli in hotelsko naselje v naselju Forgaria Monte Prat www.monteprat.it. Možnost izposoje gorskih koles v počitniškem domu San Lorenzo ali v info točki IAT. Šola "Mont di Bike" organizira tabore gorskega kolesarjenja za otroke. tel. 348 7126300 www.montdibike.it možnost športnega ribarjenja v jezerih Pakar v Cominu. Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

↑ Metulj lastovičar

↑ Velika uharica

Center za obiskovalce

Center za obiskovalce je glavna informativna točka v rezervatu, kjer se odvijajo številne dejavnosti in so na voljo vse informacije o ozemljju. Odprt je: v januarju in februarju: ob torkih in četrtekih med 9. in 13. uro. ob sobotah, nedeljah in praznikih med 9. in 13. uro ter 14. in 16. uro. v marcu in aprilu: ob torkih in četrtekih med 9. in 13. uro. ob sobotah, nedeljah in praznikih med 9. in 13. uro ter 14. in 17. uro. od maja do septembra: vse dni med 9. in 13. uro ter 14. in 18. uro. od oktobra do decembra: ob torkih in četrtekih med 9. in 13. uro. ob sobotah, nedeljah in praznikih med 9. in 13. uro ter 14. in 16. uro. Zunanji del centra, ki je vedno odprt, nudi možnost prijetnega sprehoda; svetujemo, da se nanj odpravite z daljnogledom in primernimi oblačili ter obutvijo. Za dodatne informacije si oglejte spletno stran rezervata.

Deželna naravna rezervata V DOLINI CANAL NOVO IN IZLIV REKE STELLA

Laguna v Maranu, to edinstveno ozemlje med kopnim in morjem, predstavlja skupaj z Gradeško laguno najsevernejši kompleks lagun na Jadranu.

Eden najbolj nenavadnih in značilnih habitatov v celotnem deželnem lagunskemu sistemu je deželni naravni rezervat Izliv reke Stelle. Zavarovano območje velikosti 1.377 hektarjev obsega mokrišča ob ustju reke Stelle in nekatera tipična območja v laguni s predeli slane in sladke vode in občutnimi spremembami temperature, ki jih oblikujejo številni jarki, poloji in plitvine ob morju.

Naravni rezervat v dolini Canal Novo povpada z nekdanjim ribogojnim zajetjem, od katerega je dobil tudi ime, ter z maloštevilnimi obdelanimi polji. V rezervatu, ki se nahaja nedaleč od urbanega središča Marana, je odprt center za obisk lagune. Gre za inovativen predlog pilotnega projekta na nacionalni ravni za ohranitev in rabo naravnega okolja.

Nekatere poti

Ustje reke Stelle si je seveda treba ogledati s plovilom. Med vožnjo s čolnom lahko poleg prelepne panorame in živahnega ptičjega sveta ptic občudujete tudi nekatere povsem nenavadne okoljske vidike, na katere boste redko naleteli drugod po Italiji. Značilni in nedvomno izjemno zanimivi elementi ob ustju reke Stelle so tradicionalne ribiške koče iz trstičja in lesa, imenovane **casoni**, ki se skladno vraščajo v okolje.

Informacije

Občina Marano Lagunare
Pisarna za naravne rezervate - Center za obiskovalce
Via delle Valli, 2 - 33050 Marano Lagunare (UD)
tel. (+39) 0431 67551 - fax (+39) 0431 67930

Vključena občina
Marano Lagunare

Površina
Rezervat Izliv reke Stelle 1.357 ha
Rezervat v dolini Canal Novo 124 ha

Možnost nastanitve

Gostišče

V rezervatu se je pred kratkim odprl nov pomemben objekt, "cason sarsagna". Gre za sodobno in privlačno gostišče, ki lahko sprejme do 60 gostov.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

Možnost nastanitve

Gostišče

V rezervatu se je pred kratkim odprl nov pomemben objekt, "cason sarsagna". Gre za sodobno in privlačno gostišče, ki lahko sprejme do 60 gostov.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

↑ Rezervat v dolini Canal Novo
← Izliv reke Stelle

↑ zelenomodra raca
Rdeča čaplja →

Naravni rezervat v dolini Canal Novo je zavarovano okolje, v katerem se, poleg varovanja okolja in znanstvenih preučevanj, velika pozornost usmerja tudi v poznavanje in rabo naravnega okolja. S ponudbo sodobnih struktur, primernih učnih orodij in razvithih metodologij želimo nuditi nove in izjemne priložnosti za globlje poznavanje tega očarljivega lagunskega sveta.

Izhajajoč iz anglosaškega modela **"Wetlands Centres"** se je realiziral **center za interpretacijo, izobraževanje in ohranjanje naravne dediščine lagune**, ki združuje nastanitvene strukture z izobraževalno in raziskovalno naravnostjo.

Centri za obiskovalce

Vsa infrastruktura centra za obiskovalce v rezervatu v dolini Canal Novo je izdelana po zgledu starih ribiških koč, v katerih so sanitarni prostori, okrepčevalnica, izobraževalne dejavnosti in okoljska opazovalnica.

Rezervat je odprt vse leto, vsak dan razen ponedeljka, od 9. do 17. ure (čas obiskov se spreminja glede na letni čas).

Polna cena vstopnice je 3,50 €, cena s popustom pa 2,50 €,

Za dodatne informacije si oglejte spletno stran rezervata.

www.vallecavanata.it
www.parks.it/riserva.valle.cavanata
info.educazionecavanata@gmail.com
ambiente@comunegrado.it

Deželni naravni rezervat V DOLINI CAVANATA

Deželni rezervat v dolini Cavanata, s površino 327 hektarjev, leži na vzhodnem robu Gradeške lagune. Ustanovljen je bil leta 1996 in nudi gostoljubje številnim vrstam ptic, ki prebivajo v njem. Zanj je zadolžena mestna občina Gradež, šteje pa za naravno mokrišče mednarodnega pomena. V njem se izmenjujejo obsežna vodna zajetja s slankasto vodo, različno globoki plimovalni kanali in sipine bivšega ribogojnega zajetja. Na priobalnem pasu ob ustju lagune v Primeru se razteza peščena sipina, za njim pa se med sladkovodnimi mokrišči izmenjujejo gozdovi in močvirnatih travnikov. Od leta 1999 je rezervat pod stalno upravo in nadzorom, v njem pa se odvijajo poučne delavnice in raziskovalne dejavnosti.

Nekatere poti

Nekatere od naravoslovnih poti, ki se vijejo po rezervatu, vodijo do opazovalnic za ptice. Da ne zmotimo prostoživečih živali, zlasti ptic, in da bo lahko v opazovanju narave uživalo čim večje število obiskovalcev, velja pravilo, da se moramo opazovalnicam približati v tišini.

Kolesarska steza ob obali

Kolesarska steza, ki od Gradeža vodi do območja, imenovanega Caneo, nato pa nadaljuje svojo pot do izliva reke Soče, nas popelje ob treh naravnih mejah doline Cavanata. Vodi ob travnikih v kraju Luseo, po čistinah v dolini, mimo centra za obiskovalce in ob kanalu Averto do obale.

Od centra za obiskovalce do opazovalnice na polotoku

Od centra za obiskovalce vodi približno 400 metrov dolga pot do opazovalnice na polotoku. Gre za pred kratkim obnovljeno območje, kjer so se izdelali novi sladkovodni kali, obdani z drevjem.

Od centra za obiskovalce do opazovalnice Sabbia

Od centra za obiskovalce se približno 800 metrov dolga pešpot preko čistin v dolini vije v smeri proti Gradežu.

Informacije

Občina Gradež (Grado)
Turistična pisarna in stiki z javnostjo
Piazza Biagio Marin, 4 - 34073 Grado (GO)
tel. (+39) 0431 898239 - (+39) 0431 898224
fax (+39) 0431 898205

Center za obiskovalce

Vključene občine
Grado

Površina 327 hektarjev (od tega 67 v morju)

Možnost nastanitve

Naravni rezervat se nahaja v občini Gradež; samo mesto se lahko pohvali s pestro izbiro nastanitve in z dobrimi povezavami z lokacijo Fossalon, kjer je trenutno odprtih nekaj turističnih kmetij, hotelov in restavracij.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

↑ Flamingi

Ribolovno zajetje

Obiščete jo lahko samo v spremstvu. Voden obisk plaže, higrofilnega gozda v njenem zaledju in bivšega ribolovnega zajetja v laguni.

Centri za obiskovalce

Center za obiskovalce se nahaja v bližini doline, v lokaciji Fossalon. V njem je na ogled stalna razstava s prikazom naravnih značilnosti ozemlja. Na dvorišču centra je na ogled akvarij z nekaterimi tipičnimi vrstami rib iz lagunskega ribogojnega zajetja, majhen sladkovodni ribnik, sanitarije in prostor za počitek, opremljen z mizami in klopmi. Vstop je brezplačen.

Čas obiskov centra za obiskovalce:

- **od konca marca do konca oktobra (poletni čas)**
ponedeljek-četrtek od 9.00 do 15.30;
torek-petak od 12.00 do 18.30;
sreda zaprto
sobota in nedelja od 10.00 do 16.30;
- **od konca oktobra do konca marca (zimski čas)**
torek-četrtek od 10.30 do 15.30;
nedelja od 10.30 do 15.30;

Po predhodni najavi se organizirajo vodení obiski.

Za informacije o odpiralnih časih rezervata v dolini Cavanata pokličite številko 3404005752 ali pošljite e-pošto na: info.educazionecavanata@gmail.com

RISERVA
NATURALE
FOCE
DELL'ISONZO

Kajetan Kravos

Deželni naravni rezervat **IZLIV SOČE**

↑ Rdeča čaplja

Naravni rezervat Izliv Soče se razprostira po približno 2400 hektarjih na ozemlju štirih občin in zajema zadnjih 15 kilometrov toka reke Soče. Na tem zavarovanem območju, ki je vključeno tudi v seznam "posebnih ohranitvenih območij" Evropske skupnosti, je zahvaljujoč se svojevrstni organizaciji in razdelitvi področij uspelo združiti pestro biotsko raznovrstnost z bogato ponudbo za obiskovalce. Enostavno dostopna in učinkovita infrastruktura nudi različne možnosti za vse, ki se želijo sprostiti v slikovitem in razkošnem naravnem okolju, pa tudi za tiste, ki želijo izpopolniti in obogatiti svoje poznavanje narave.

Nekatere poti

Najboljše izhodišče za obisk rezervata je center za obiskovalce Isola dela Cona v Staranzanu, na levem bregu reke; od tod se lahko podate vse do ustja Soče (4,5 km) po naravoslovni učni poti, ki poteka skozi zaplate obrečnih gozdov, po vlažnih travnikih, slankastih močvirjih in muljastih ravnicih, ali pa se ustavite na razgledni ploščadi, od koder je lep pogled na Tržaški zaliv. Opazovalnice so postavljene tudi ob zanimivi krožni poti "Sentiero ad Anello", posebej namenjeni okoljski vzgoji in opazovanju ptic. Začenši pri hotelu "Al Canèo" (Gradež, desni breg reke) lahko po brveh prečkate trstičja in se podate v "ribiško vas", nedaleč od katere je postavljena razgledna ploščad.

Poleg tega je mogoče rezervat raziskati tudi po kolesarskih stezah, ki se vijejo po obrežnem gozdu v naselju Alberoni, ki je del Gradeške lagune (z naravnim rezervatom v dolini Cavanata) ali ob obali zaliva Golfo di Panzano. V kraju Cona lahko na podlagi poprejšnje najave organizirate izlete s konji rase Camargue. Možen je tudi voden obisk rezervata v družbi izkušenih naravoslovnih vodičev.

www.riservafocelisonzo.it
www.sbic.it

Informacije

Center za obiskovalce - Isola della Cona
34079 Staranzano (GO)
mobi: (+39) 333 4056800
Urad za kulturo občine Staranzano
tel. (+39) 0481 716917

Fabio Perco

Vključene občine
Staranzano (vodja),
Fiumicello, Gradež,
Škocjan ob Soči

Površina 2.338 ha
(od tega 1.154 na morju)

Možnost nastanitve

- Planinska koča Cona (Staranzano):
25 postelj, uporaba kuhinje, okrepčevalnica, konferenčna dvorana
- Restavracija "Alberoni" (Staranzano).
- Hotel Al Canèo (Gradež):
24 postelj, restavracija.
Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

Centri za obiskovalce

Center za obiskovalce Cona (La Cona Wetland Centre - Staranzano) nudi možnost poglobljenega spoznavanja različnih zgodovinsko-bioloških posebnosti naravnega rezervata. Na območju celotne infrastrukture centra si lahko ogledate podrobnosti o habitatih in živalskih vrstah; s posebno opremo se lahko prostozivečim živalim povsem približate, kar še posebej cenijo ljubitelji naravoslovne fotografije. Zanimivost rezervata so v divjini živeči kamarški konji, ki se uporabljajo tudi za izlete po rezervatu.

Čas obiskov: obisk rezervata je mogoč vse dni v tednu. Vstop na lokaciji Cona je vsak dan od 9. ure dalje.

Vstopnina: polna cena vstopnice 5,00 €, cena s popustom 3,50 € (otroci do 12 let, +65 let, manj kot 6 let). Letna naročnina in popusti za večje družbe.

Od 1. novembra do 28. februarja, vse dni razen četrtega, od 9. do 16. ure.

Od 1. marca do 30. oktobra, vse dni od 9. do 17. ure.

Za informacije o časih odprtja si oglejte spletno stran rezervata.

Fabio Perco

IZLIV REKE SOČE

Fabio Perco

Deželni naravni rezervat **DOBERDOBSKO IN PRELOSNO JEZERO**

Rezervat (726 ha) se razprostira na površini treh občin goriške pokrajine: Doberdob, Tržič (Monfalcone) in Ronke (Ronchi dei Legionari).

Nahaja se v severozahodnem delu goriškega Krasa, z naravoslovnega vidika pa je zanimiv predvsem zaradi presihajočega Doberdobskega jezera, ki je eno izmed maloštevilnih **kraških jezer** v Evropi. Doberdobsko in Prelosno jezero sta **presihajoči jezeri**, nastali v tektonskih depresijah, imenovanih **polje**, napajata pa se iz **podzemnih vodnih izvirov**.

Na zavarovanem območju pa ne manjkajo niti sledi, ki jih je človek pustil tam v preteklosti, kot je arheološko najdišče **gradišča iz bronaste dobe** ter številni **jarki in skrivališča**, izkopana v živo skalno v času prve svetovne vojne.

Nekatere poti

Rezervat lahko obiščete po označenih poteh CAI (Club Alpino Italiano, italijanski alpinistični klub), ki so del obsežne mreže poti po celotnem goriškem Krasu.

Poleg naravne lepote površinskih voda, kot sta presihajoči jezeri, ki je v izrazitem kontrastu z okoliškim suhim kraškim svetom, si lahko ogledate tudi najdišče gradišča iz bronaste dobe (3.500-1.500 pr. n. št.) ter ostanke številnih jarkov iz časa prve svetovne vojne.

Informacije
Center za obiskovalce Gradina
Via Vallone, 32
34070 Doberdò del Lago-Doberdob (GO)
tel./fax (+39) 0481 784111
mobi: (+39) 333 4056800

CK → Center za obiskovalce
IT → Informativne točke

Vključene občine
Doberdò del Lago/
Doberdob (referent),
Monfalcone, Ronchi dei Legionari

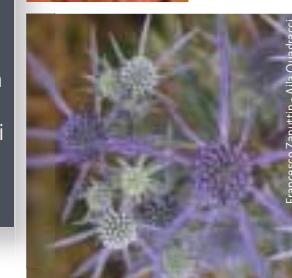
Površina 726 ha

Možnost nastanitve

V gostišču centra za obiskovalce "Gradina" je sedem sob s skupno 20 ležišči: 4 dvoposteljne s kopalcico in 3 štiriposteljne s skupno kopalcico. Gostom je na razpolago tudi skupna kuhinja in dnevni prostor.

V okrepevalnici lahko pokušate domače vino, tradicionalne jedi ali narezke, ki so kot nalač za kratek odmor med obiskom rezervata.

Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

↑ Srnjak na paši

Centri za obiskovalce

Center za obiskovalce "Gradina" se nahaja v neposredni bližini naselja Doberdò del Lago-Doberdob. V njem je zgodovinsko-naravoslovni muzej, kjer lahko obiskovalci s pomočjo interaktivnih pripomočkov spoznavajo značilnosti narave, živalstva, zgodovino rezervata ter Krasa na splošno. Te teme dopolnjuje prikaz predzgodovine in prve svetovne vojne, predstavljene z maketami in originalnimi eksponati. V centru je tudi konferenčna in razstavna dvorana, okrepevalnica in prenočišče z 20 ležišči.

CENTER ZA OBISKOVALCE GRADINA
Ulica Vallone, 32 - 34070 Doberdò del Lago/Doberdob (GO)

Čas obiskov:

Ob petkih od 17. do 20. ure ter
ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10. do 20. ure.

Za dodatne informacije si oglejte spletno stran rezervata.

Informacije
 Comune di Duino Aurisina - Občina Devin Nabrežina
 Nabrežina Kamnolomi, 25 - 34011 Nabrežina (TS)
 tel. (+39) 040 2017111 - fax (+39) 040 200245
turismo@comune.duino-aurisina.ts.it
 Ufficio IAT Sistiana-Sesljan (sezonsko)
 Sistiana, 56/b - 34011 Sistiana (TS)
 tel/fax: (+39) 040 299166
www.marecarso.it - iatsistiana@marecarso.it

Deželni naravni rezervat **DEVINSKE STENE**

↑ Rilkejeva pot

Vključena občina
Duino Aurisina -
Devin Nabrežina

Površina 107 ha
(od tega 63 na morju)

Možnost nastanitve

V bližini rezervata so na voljo številne možnosti nastanitve.
 Informacije in rezervacije:
 Info pisarna IAT Sistiana-Sesljan
 tel/fax: 040 299166
 e-mail: iatsistiana@marecarso.it
 Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

↓ Razgled z višine 83

↑ Rilkejeva pot

↑ Lihopernati ruj
(*Pistacia terebinthus*)

Naravni rezervat Devinske stene, ustanovljen leta 1996, se razteza v ozkem, okoli 107 hektarjev velikem pasu, kjer je dobro viden prehod iz srednjeevropskega območja v območje z mediteranskimi biogeografskimi značilnostmi. Izjemna biotska raznovrstnost, ki dopolnjuje čudovito pokrajino, za katero so značilne **bele pečine iz apnenca, ki se strmo spuščajo v morje**. Devinske stene - kot naspoln celotno kraško planoto - oblikujejo **karbonatne skale**, nastale v obdobju krede (pred 120 milijoni let) iz sedimentov oklepov planktonskih organizmov na morskem dnu plitvega epikontinentalnega morja, imenovanega **Tetida**. Pred približno 50 milijoni let, v eocenski dobi, se je morsko dno navpično dvignilo na površino zaradi tektonskim pomikov afriške kontinentalne plošče proti baltski plošči, pri čemer so nastale stolpičaste prepadne stene z ostrimi robovi, ki se navpično spuščajo v zaliv.

Nekatere poti

1700 metrov dolgo tematsko pot, poimenovano po pesniku češkega rodu **Rainerju Marii Rilkeju**, so otvorili leta 1987. Skoraj položna pot vodi od parkirišč v Sesljanu oziroma Devinu do naravnega rezervata. Zaradi svojega zložnega poteka je primerna za vse obiskovalce, ki lahko med sprehodom občudujejo obliko skal in bogastvo zaščitenih rastlin in živali. Posebej zanimivi so tudi površinski kraški pojavi, nastali zaradi erozije vode na apnenčastih tleh. Deževnica ustvarja zanimive brazde, žlebove in vdolbine na skalah, lahko pa jih celo preluknja in omogoči rastlinam, da poženejo med kamenjem.

Kljub temu, da večji del ozemlja naravnega rezervata pokriva pas **črnih borov**, ki ločuje državno cesto št. 14 od Rilkejeve pešpoti, lahko vseeno na zaščitenem območju opazimo prehod iz gozdnate pokrajine v sredozemsko makijo, ki jo večinoma sestavljajo **črnike in gabri**; ti nekoliko bliže obali prepustijo mesto grmičevju (terpentinovec, pasji trn, predvsem pa ruj) in skalni vegetaciji. Na meliščih in v globelih rasteta največ **rešeljika** in **Centaurea kartschiana**, endemična rastlina z rožnato vijoličastimi cvetovi.

Ta habitat je primeren za plazilce (kače, gade, modrase in kuščarje) in za gnezda stalnih ptic, kot so **puščavec, rumenonogi galeb, krokar**, pa tudi **sokol selec**, uvrščen na seznam ogroženih živali, ki je našel zavetje v najbolj nedostopnih delih pečin. V zimskem času je mogoče videti tudi razne vrste ptic selivk, ki si tu odpočijejo med potjo ali prezimijo, kot so ponirki, v borovem gozdu pa prebivajo ščinkavci, šoje, žolne, skobci in veverice.

Center za obiskovalce

Trenutno ni organiziranega centra za obiskovalce. Vstop v rezervat je prost. Gibalno ovirane osebe lahko obiščejo panoramsko ploščad z razgledom na pečine s parkirišča v Devinu. Na Rilkejevi poti je odprta okrepčevalnica.

RISERVA NATURALE
MONTE LANARO
NARAVNI REZERVAT
VOLNIK

www.comune.sgonico.ts.it
segreteria@com-sgonico.regionefvg.it

Deželni naravni rezervat **VOLNIK**

Možnost nastanitve

V bližini naravnega rezervata najdete številne hotele, turistične kmetije, restavracije in dobro znane osmice (domačije, kjer za določen čas lahko prodajajo vino in tipične naravne kmečke izdelke).

Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

Vključene občine
Monrupino/Repentabor, Sgonico/Zgonik

Površina 285 ha

→ Repen: ribnik Močilo
↓ Repen: kraška hiša

Informacije

Comune di Sgonico/Občina Zgonik
Naslov Sgonico/Zgonik, 45
34010 Sgonico (TS)
tel. (+39) 040 229150

VOLNIK/MONTE LANARO

Deželni naravni rezervat na Volniku leži na tržaškem Krasu, na meji med občinami Zgonik/Sgonico in Repentabor/Monrupino, tik ob državni meji z Republiko Slovenijo. Osrednjo točko rezervata predstavlja gora Volnik/Monte Lanaro. Zaradi izjemne biotske raznovrstnosti je bil rezervat upravičeno uvrščen med območja Natura 2000 najprej kot območje, pomembno za Skupnost (SIC), kasneje pa še kot Posebno ohranitveno okolje (ZPS).

Nekatere poti

V rezervatu je urejenih več poti, ki vodijo na vrh Volnika; zlasti urejena je krožna pot dolžine približno 10 kilometrov, ki se začenja v Zagradcu (Sagrado), vodi do vrha Volnika (Monte Lanaro), se spusti do Repna, kala Močilo in kamnoloma Petrevica (Petrovizza), nato pa se povrne v Zagradec. Izberete lahko tri različne poti: od Zagradca do vrha Volnika; od Repna do kala Močilo in kamnoloma Petrevica; od kraja z ledinskim imenom P'č do vrha Volnika.

Steza, s skoraj 200 metri višinske razlike, delno poteka po Deželnem naravnem rezervatu Volnik. Začetni del poti se vije po **značilnem kraškem gozdu**. Nato vodi skozi gozdove **doba, cera in navadnega gabra**.

Na vrhu je postavljena lesena opazovalnica, od koder se odpira pogled na vse strani neba.

Pot vodi do vrha Volnika po **stezi CAI št. 24**, ki sovпадa z nekdanjo cesto za vozila, ki so jo po drugi svetovni vojni zgradili zavezniki. Ob poti raste večinoma mešani kraški gozd s **črnim borom**, nedaleč od vrha pa je območje kraške gmajne, ki jo počasi preraščata plevel in grmičevje.

V Repnu lahko obiščete **Kraško hišo**, značilno za kmečko arhitekturo tržaškega Krasa, v kateri je etnografski muzej.

Centri za obiskovalce

V kraju Rupinpiccolo/Repnič je ustanovljen majhen center za obiskovalce; čas odprtja trenutno še ni določen in se ga sproti usklajuje z občino Sgonico/Zgonik. V centru za obiskovalce je urejena skromna **zbirka kraških fosilov**. Za informacije o občinski turistični in naravoslovni ponudbi so na sedežu občine Zgonik (Sgonico/Zgonik, 45), v občinski vinoteki v Zgoniku ter v centru za obiskovalce v Repniču postavljeni multimedijijski informativni portali.

Informacije
Comune di Monrupino/Občina Repentabor
Col, 37 - 34016 Monrupino (TS)
tel. (+39) 040 327122

Deželni naravni rezervat MEDVEDJAK

Dario Gasparo

Dario Gasparo

Deželni naravni rezervat Medvedjak leži na tržaškem Krasu, na ozemlju občine Monrupino/Repentabor, tik ob državni meji z Republiko Slovenijo. Osrednjo točko rezervata predstavlja gora Medvedjak/Monte Orsario; pot, ki vodi na vrh gore, se začenja približno na pol poti ceste, ki povezuje bivši mejni prehod Fernetiči z naseljem Col. Zaradi izjemne biotske raznovrstnosti je bil rezervat upravičeno uvrščen med območja Natura 2000 najprej kot območje, pomembno za Skupnost (SIC), kasneje pa še kot Posebno ohranitveno okolje (ZPS). Med živalstvom tega območja je treba omeniti precej pogosto prisotnost **divje mačke** in **rjavoprsega ježa**, precej manj pogosta pa sta **rjni medved** in **šakal**.

Nekatere poti

Začetna točka poti, ki vodi na vrh Medvedjaka, je na cesti, ki povezuje naselje Col in bivši mejni prehod Fernetiči. Ob prvi tabli z informacijami se odcepi ozka steza, ki nas po nekaj korakih pripelje do vodnega kala, izkopanega v majhni dolini. Glavna pot se nadaljuje skozi nizek gozd, nato pa preko delno zaraščene kraške gmajne. Malo pod vrhom Medvedjaka se prečka star gozd iz črnih borov, nato pa spet mešani kraški gozd z redko posejanimi skalami iz apnenca, ki spominjajo na zorane njive. Na vrhu stoji v bližini ruševin nekdanje vojaške postojanke s konca tridesetih let preteklega stoletja leseno razgledišče. Razgled z njega se odpira na vse strani, bodisi proti morju kot tudi na bližnjo slovensko notranjost.

MEDVEDJAK

Dario Gasparo

↑ Zvončica na griži

Možnost nastanitve

V bližini naravnega rezervata najdete številne hotelle, turistične kmetije, restavracije in dobro znane osmice (domačije, kjer za določen čas lahko prodajajo vino in tipične naravne kmečke izdelke).

Ostale informacije so na voljo na spletni strani www.turismofvg.it

Centri za obiskovalce

V Repnu lahko obiščemo Kraško hišo, tipičen primer kmečke arhitekture tržaškega Krasa, v kateri je urejen **etnografski muzej** in kjer je nameščen multimedijiški portal z informacijami o turistični in naravoslovni ponudbi na ozemlju občine. Drugi multimedijiški informativni portal se nahaja v občinski hiši na naslovu Col, 37.

Informacije
 Upravljelj:
 Comune di San Dorligo della Valle/Občina Dolina
 Dolina, 270
 34018 San Dorligo della Valle - Dolina (TS)
 tel. (+39) 040 8329237

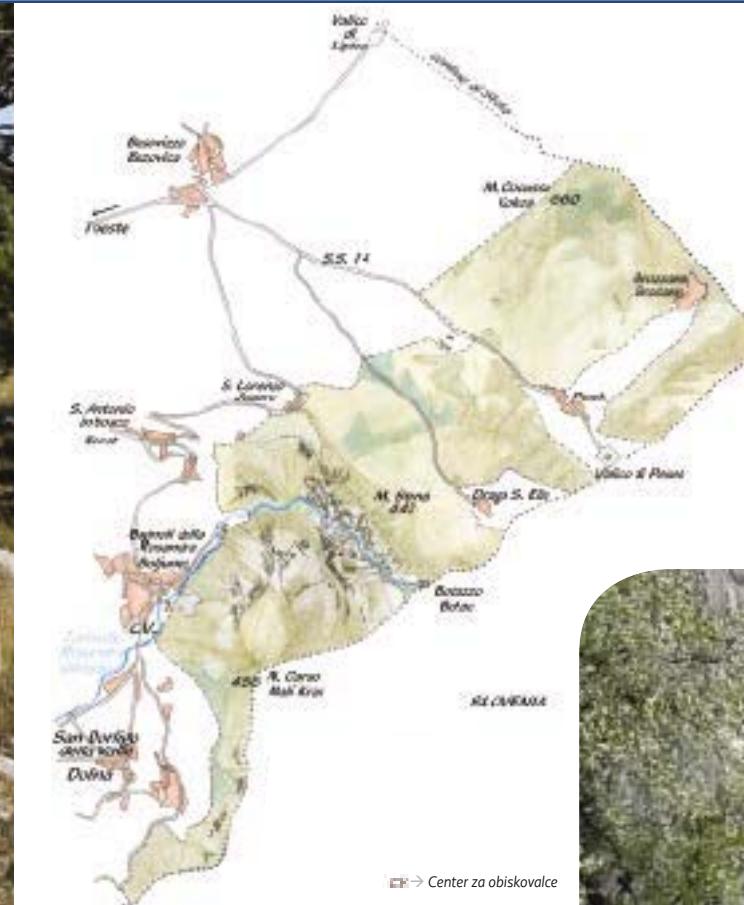
Deželni naravni rezervat **DOLINE GLINŠČICE**

Le nekaj kilometrov od Trsta, tik ob meji s Slovenijo, se na ozemlju občine Dolina (San Dorligo della Valle) kraška planota zareže v dolino Glinščice. Danes je tu ustanovljen naravni rezervat, ki ga prečka edini površinski vodni tok tržaškega Krasa, **potok Glinščica-Rosandra**, ki je od nekdaj nudil vir hrane za rastlinje, gostil številne živali in privlačil ljudi in njihove dejavnosti. Zaradi izjemnega naravnega bogastva je dolina Glinščice že dolgo priljubljen cilj izletnikov, plezalcev, jamarjev in znanstvenikov. Od leta 2006 Naravni rezervat doline Glinščice upravlja Občina Dolina.

Nekatere poti

Narava, zgodovina in tradicija predstavljajo skupno dediščino, ki jo je treba videti, doživeti in okusiti. Poleg naravoslovnih tematskih poti nudi Naravni rezervat doline Glinščice gostoljubje in tipične lokalne proizvode, med katerimi izstopajo **lokalna vina in olje**, ki se prideluje s stiskanjem oliv avtohtone vrste, imenovane "**belica**" ("bianchera"). Vsako leto se na prvo nedeljo po prvem maju v Dolini odvija tradicionalna **kulturna prireditev "Majenca"**, na kateri se predstavijo tipični lokalni proizvodi. O določetni tradiciji vinogradništva in gojenja oljk pričajo tudi številne oljarne, ki vsako jesen odprejo svoja vrata javnosti. Obisk doline Glinščice pa predstavlja tudi priložnost za pogled v preteklost: še vedno so namreč vidna številna **arheološka najdišča** iz prazgodovine in rimskega obdobja, kot so ostanki **rimskega vodovoda**, ob stezi, ki vodi po dolini.

Vključene občine
 Comune di San Dorligo della Valle/Občina Dolina

Površina 746 ha

↓ Pot za pešce in kolesarje

↑ Drevo majence

↑ Jama z okni

Možnost nastanitve
 V občini Dolina/San Dorligo della Valle lahko prenočite v hotelih, gostiščih ali zasebnih prenočiščih, odlične lokalne jedi pa lahko pokušate v restavracijah, gostiščih in v značilnih osmicah, ki jih najdete v skoraj vseh zaselkih v občini. Center za obiskovalce nudi podrobne informacije.

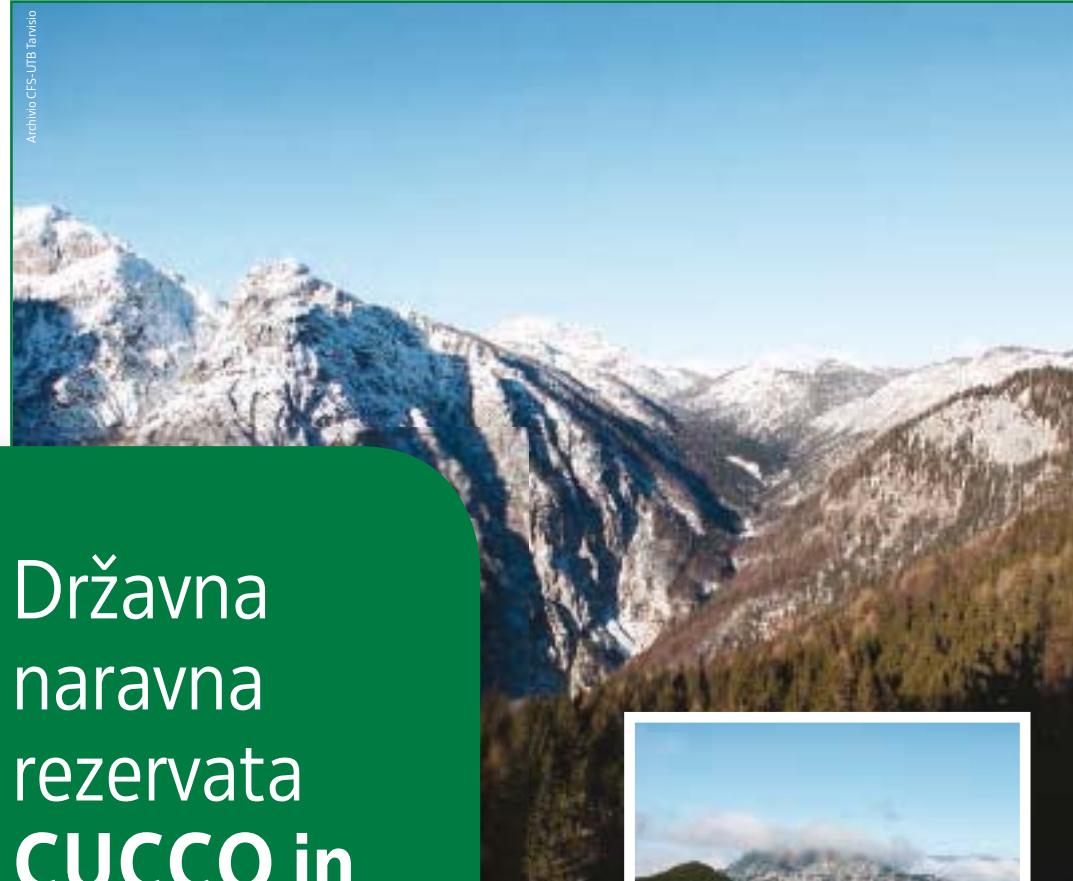
Ostale informacije so na voljo na spletni strani
www.turismofvg.it

Sprejemni center

Sprejemni center Naravnega rezervata doline Glinščice-Riserva Naturale della Val Rosandra se nahaja v Boljuncu-Bagnoli della Rosandra, zaselku na vhodu v rezervat; v njem so predstavljene naravne in zgodovinske značilnosti rezervata. Info točka in izhodišče za vodene obiske doline za javnost in šole, odprt ob sobotah, nedeljah in prazniki, opremljeno z info-točko H24.

Za dodatne informacije si oglejte spletno stran rezervata.

Državna naravna rezervata CUCCO in RIO BIANCO

Rio Bianco ↑→

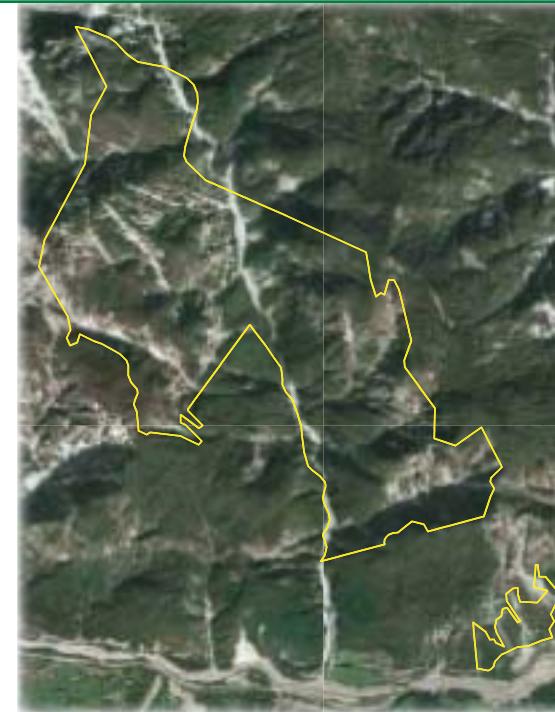

Archivio CFS-UTB Tarvisio

Informacije

Corpo forestale dello stato
Teritorialna pisarna za biotsko raznovrstnost Trbiž
Via Romana 35 - 33018 TARVISIO (UD)
tel. (+39) 0428 644017 - fax (+39) 0428 644991

Vključene občine
Malborghetto-Valbruna

Površina
Gora Cucco/Kuk 21 ha
Rio Bianco 378 ha

Cucco/Kuk ↓→

Archivio CFS-UTB Tarvisio

Archivio CFS-UTB Tarvisio

Državna integralna naravna rezervata Rio Bianco in Cucco/Kuk sta bila ustanovljena z odlokom Ministra za kmetijstvo in gozdove dne 2. 12. 1975, leta 1977 pa sta bila vključena v evropsko mrežo biocenotskih rezervatov. Po vzpostavitvi mreže Natura 2000 (Direktiva 92/42/EGS) sta postala sestavni del območja, pomembnega za Skupnost IT 3320005 Soteske Bele in Naborje. Oba rezervata ležita na vzhodni meji Karnijskih Alp in upravno spadata v pristojnost občine Malborghetto-Valbruna (Naborjet-Ovčja vas).

Rezervat Rio Bianco vključuje strma pobočja (z naklonom od 35 do 45 stopinj) hudournika Rio Bianco v Lužicah, ki priteka v reko Bela (Fella); površina rezervata meri približno 378 hektarjev na nadmorski višini od 730 do 1900 metrov. Gre za kanjon redke lepote, s številnimi pritoki, slapovi in veličastnimi skalnatimi stenami, tu in tam zaraščenimi z gozdovi črnega bora (*Pinus nigra*) in rdečega bora (*Pinus Sylvestris*); na nekoliko bolj zložnih predelih se nabere nekaj zemlje, v katero se ukoreninijo bolj zahtevne rastlinske vrste, kot sta bukev (*Fagus Sylvatica*) in smreka (*Picea Abies*); v teh mešanih združbah je vedno precej zastopan tudi macesen (*Larix decidua*). Vrhovi gora so skoraj v celoti pokrite z obsežnim in neprehodnim rušjem (*Pinus mugo*), skalnatimi pečinami in melišči iz apnenca in dolomita. Okoljski pogoji, razčlenjen ekosistem in osama tega ozemlja predstavljajo idealno živiljenjsko okolje, v katerem živi veliko število kopitarjev - navadni jelen (*Cervus elaphus*) in gams (*Rupicapra rupicapra*), ter velikih mesojedih sesalcev - medved (*Ursus arctos*) in ris (*Lynx lynx*). Med pticami v rezervatu gnezdijo tu tako planinski orli (*Aquila chrysaetos*) kot tudi velika uharica (*Bubo bubo*), prisotni pa so tudi številni primerki divjega petelina (*Tetrao urogallus*).

Rezervat Cucco zajema južno pobočje istoimenske gore Kuk, tik nad državno cesto št. 13. Kljub neugodni lokaciji in majhni površini (21 hektarjev) je za območje značilna naravna pestrost, saj ga ščitijo nedostopne navpične stene. Zavarovano območje je v celoti prekrito z naravnim rastiščem črnega bora (*Pinus nigra*), približno enake starosti (okoli 120 let), s pogostimi zaplatami mladovja in podmladka. Borovi gozdovi so v zasnovi precej redki, zato so se med njimi zasadile številne vrste kserofilnih in termofilnih rastlin, kot so šmarna hrušica (*Amelanchier ovalis*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), navadni češmin (*Berberis vulgaris*); še bolj pester in bogat je svet trav: spomladanska resa (*Erica carnea*) žanjevec (*Polygala Chamebuxus*), pisana šašuljica (*Calamagrostis varia*), skalna glota (*Brachypodium rupestre*), rdeča relika (*Chamaecytisus purpureus*), črni teloh (*Helleborus niger*) in orlova praprot (*Pteridium aquilinum*). Najredkejša med živalskimi vrstami tega območja je črna žolna (*Dryocopus martius*).

Ker gre za integralni (celostni) naravni rezervat, vstop vanj ni mogoč.

www.riservamarinamiramare.it
info@riservamarinamiramare.it

Informacije
WWF Zaščiteno morsko območje Miramar
Viale Miramare, 349 - 34151 Trst
tel. (+39) 040 224147

Morski naravni rezervat MIRAMAR

Seawatching v Miramaru ↑
Gološkrgar med odlaganjem jajčec →

Miramar je edino pretežno morsko zavarovano območje v deželi Furlanija Julijska krajina. Gre za najmanjše med zavarovanimi morskimi območji v Italiji. Ustanovilo ga je Ministrstvo za okoljeleta 1986, za upravitelja pa imenovalo italijansko združenje WWF ONLUS (ministrski odlok z dne 12. novembra 1986). Območje se nahaja v Tržaškem zalivu, ob vznožju pobočja Miramar, kjer kraljuje slavni istoimenski habsburški grad. Gre za pravcato oazo biotske raznovrstnosti, stisnjeno med kopališča tržaške obale, le nekaj kilometrov od mestnega jedra Trsta in od industrijske cone v Miljah, v neposrednem stiku z obalnim pasom, močno izkoriščanim za ribolov in gojenje školjk.

Miramar je že od leta 1979 vključen v svetovno mrežo ekoloških rezerv biosfere (MAB UNESCO). Pred kratkim (2014) se je območje razširilo in zdaj obsega večji del priobalnega pasu med Sesljanom in Barkovljami.

Nekatere poti

Del obale, zavarovane v okviru morskega območja Miramar, predstavlja dragocen biološki *unicum*. Čeprav gre za relativno majhno območje, so se namreč v njem razvila posebna morska biotska okolja, ki odražajo obstoj treh različnih morskih tal: pas plimovanja, skalnato in prodnato dno ter peščeno in muljasto dno, kjer je mogoče med potapljanjem občudovati številne rastlinske in živalske vrste. Morski svet v naravnem rezervatu lahko opazujete z navadno masko ali s potapljaško opremo; potapljanje se

↑ Center za obiskovalce rezervata Miramar
↓ Mali grad - Castelletto di Miramar

↑ Vranek

začne v predelu, imenovanem Bagno Ducale, nadaljuje pa se v plitvem delu morja pod pečino, na kateri stoji grad, le nekaj metrov od obale. Potapljanje, med katerim vas vedno spremlja osebje rezervata, nudi zanimiv pogled na podvodni svet od začetka poletja do septembra in je primeren za odrasle in družine.

Center za obiskovalce

Center za obiskovalce se nahaja v pritličju stavbe, imenovane Castelletto (gradič oziroma Gartenhaus, vrtna uta, kot jo je imenoval Maksimiljan Habsburški). Gradič je zasnoval inženir Carl Junker konec devetnajstega stoletja kot depandanso gradu.

Na kratki učni poti znotraj centra se lahko obiskovalci seznanjajo z pestrim morskim živiljenjskim okoljem, predstavljenim s pomočjo rekonstrukcij in v učnih akvarijih; multisenzorialni del muzeja prikazuje različne podobe morskega dna rezervata ter živali in rastline, ki ga naseljujejo.

Čas obiskov: od septembra do maja: ob sobotah, nedeljah in praznikih z različnim urnikom glede na sezono; od junija do avgusta: odprtlo tudi med tednom (točen čas obiskov preverite na spletni strani). Zaprto: Božič in 1. januar

Cena vstopnice za obisk rezervata: 2,50 € polna vstopnina, 2,00 € vstopnina s popustom (mlajši od 14 let ali starejši od 65 let ter imetniki drugih popustov), brezplačno za otroke starosti do 6 let ter člane WWF.

Cena vstopnice za voden obisk (po predhodni rezervaciji): 5,00 € polna vstopnina, 4,00 € vstopnina s popustom (mlajši od 14 let ali starejši od 65 let ter imetniki drugih popustov), brezplačno za otroke starosti do 6 let.

Za ceno vodenih obiskov si oglejte spletno stran:
www.riservamarinamiramare.it

Info točke

FRIULI VENEZIA GIULIA
www.turismofvg.it

Info točka Trst
Via dell'Orologio 1,
na vogalu s trgom Piazza Unità d'Italia
34121 Trieste
Tel. +39 040 3478312
Fax +39 040 3478320
info.trieste@turismo.fvg.it
www.facebook.com/trieste.carso.turismo

Info točka Udine - Videm
Piazza I^o Maggio, 7
33100 Udine
Tel. +39 0432 295972
Fax +39 0432 504743
info.udine@turismo.fvg.it
www.facebook.com/udine.turismo

Info točka Gorizia - Gorica
Corso Italia, 9
34170 Gorizia
Tel. +39 0481 535764
Fax +39 0481 539294
info.gorizia@turismo.fvg.it
www.facebook.com/Gorizia.Collo.Isonzino.turismo

Info točka Pordenone
Palača Badini
Via Mazzini, 2
33170 Pordenone
Tel. +39 0434 520381
Fax +39 0434 241608
info.pordenone@turismo.fvg.it
www.facebook.com/pordenone.piancavallo.dolomiti.friulane.turismo

Info točka Lignano Sabbiadoro
Via Latisan, 42
33054 Lignano Sabbiadoro (UD)
Tel. +39 0431 71821
Fax +39 0431 724756
info.lignano@turismo.fvg.it
www.facebook.com/lignano.sabbiadoro.turismo

Info točka Grado - Gradež
Viale D. Alighieri, 66
34073 Grado (GO)
Tel. +39 0431 877111
Fax +39 0431 83509
info.grado@turismo.fvg.it
www.facebook.com/grado.turismo

Info točka Lignano Pineta
Via dei Pini, 53
33054 Lignano Pineta (UD)
Tel. +39 0431 422169
Fax +39 0431 422616
info.lignanopineta@turismo.fvg.it

Info točka Arta Terme
Via Umberto I^o, 15
33022 Arta Terme (UD)
Tel. +39 0433 929290
Fax +39 0433 92104
info.artaterme@turismo.fvg.it

Info točka Forni di Sopra
Via Cadore, 1
33024 Forni di Sopra (UD)
Tel. +39 0433 886767
Fax +39 0433 886686
info.fornidisopra@turismo.fvg.it

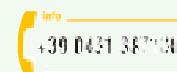
Info točka Tolmezzo
Via della Vittoria, 4
33028 Tolmezzo (UD)
Tel. +39 0433 44898
Fax +39 0433 467873
info.tolmezzo@turismo.fvg.it
www.facebook.com/carnia.turismo

Info točka Tarvisio - Trbiž
Via Roma, 14
33018 Tarvisio (UD)
Tel. +39 0428 2135
Fax +39 0428 2972
info.tarvisio@turismo.fvg.it
www.facebook.com/tarvisiano.gemonese.turismo

Info točka Aquileia - Oglej
Via Iulija Augusta
Parkirišče / Avtobusna postaja
33051 Aquileia (UD)
Tel. +39 0431 919491
Fax +39 0431 919491
info.aquileia@turismo.fvg.it

Info točka Letališče FVG
Via Aquileia, 46
34077 Ronchi dei Legionari (GO)
Tel. +39 0481 476079
Fax +39 0481 776729
info.aeroportofvg@turismo.fvg.it

AGENZIATURISMO FVG
Villa Chiozza - Via Carso 3
33052 Cervignano del Friuli (UD)
Tel. +39 0431 387111
Fax +39 0431 387199
info@turismo.fvg.it

APP

Naše aplikacije

KEYtoNATURE - Guide interattive alla biodiversità
<https://itunes.apple.com/it/app/keystonature-guide-interattive/id952337414?mt=8>
Samo za iPhone

Foresta d'acqua - guida multimediale
www.dsunits.it/foresta_dacqua.html

Paleopasseggiando lungo il tropico del Carso
<https://itunes.apple.com/it/app/paleopasseggiando-lungo-tropico/id406802015?mt=8>
Samo za iPhone

Centro didattico naturalistico di Basovizza
<https://itunes.apple.com/it/app/centro-didattico-naturalistico/id589402443?mt=8>
Samo za iPhone

**Flora interattiva del Sentiero Rilke e delle Falesie di Duino.
I. Piante legnose**
<https://itunes.apple.com/us/app/flora-interattiva-del-sentiero/id580921064?mt=8>
Samo za iPhone

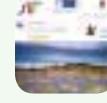
Terre@Mare - zemlja@morje - zaščiteno morsko območje Miramar
<http://www.terremare.net/main/mobile>
Za operativni sistem Android/iOS

**LA VAL ROSANDRA
Escursioni Botaniche nel Carso Triestino**
<https://itunes.apple.com/app/la-val-rosandra-escursioni/id380964143?mt=8>
na App Store poišči "Val Rosandra" samo za iPhone

Caccia al tesoro botanica in Val Rosandra
<https://itunes.apple.com/app/caccia-al-tesoro-botanica/id432863530?mt=8>
na App Store poišči "Val Rosandra" samo za iPhone

Botanični lov na zaklad v dolini Glinščice
<https://itunes.apple.com/app/botanicni-lov-na-zaklad-v-id913887687?mt=8>
na App Store poišči "dolina Glinščice" samo za iPhone

Portali biotske raznovrstnosti

Dryades PROJEKT DRYADES

UNIVERZA V TRSTU

ODDELEK ZA VEDE O ŽIVLJENJU

http://dbiodbs.units.it/carso/chiavi_puboo

INTERAKTIVNI SISTEMI ZA DOLOČANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

www.siit.eu

PORTALI ZA RASTLINE

UNIVERZA V TRSTU

ODDELEK ZA VEDE O ŽIVLJENJU

- **Portale sulla flora del Parco Naturale delle Prealpi Giulie**
<http://dryades.units.it/prealpigiulie/>

- **Portale sulla flora del Parco Naturale Dolomiti Friulane**
<http://dryades.units.it/dolomitifriulane/>

- **Sistema informativo sulla flora delle Alpi Carniche (Ampezzo-Sauris)**
ITAL.: <http://dryades.units.it/ampezzosauris/>
INGL: http://dryades.units.it/ampezzosauris_en/

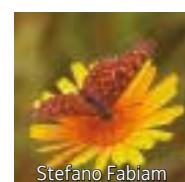
- **Sistema informativo sulla flora della Val Rosandra**
ITAL.: http://dryades.units.it/rosandra_it/
INGL: http://dryades.units.it/rosandra_en/
TED: http://dryades.units.it/rosandra_de/
SLOV: http://dryades.units.it/rosandra_si/

- **Portale sulla Flora interattiva del Sentiero Rilke e delle Falesie di Duino. I. Piante legnose**
http://dbiodbs.units.it/carso/chiavi_pub21?sc=560

UNIVERZA V VIDMU
ODDELEK ZA BIOLOGIJO
IN VARSTVO RASTLIN

- **Catalogazione floristica per la didattica**
<http://flora.uniud.it/index.php>

Fotografija na
naslovnci

Grafično oblikovanje, postavitev in tisk:

Sincromia srl

Via L. Zanussi, 2 - 33080 Roveredo in Piano (Pn)

Tel. 0434 960066 - www.sincromia.it

Sincromia je podjetje s pridobljenim certifikatom FSC®
ki uporablja samo črnila na rastlinski osnovi

Tisk zaključen septembra 2015

REGIONE AUTONOMA
FRIULI VENEZIA GIULIA

FRIULI VENEZIA GIULIA
www.fvg.it

MINISTERO DELL'AMBIENTE
E DELLA TUTELA DEL TERRITORIO E DEL MARE